Røyken kommune

Grønn, nær og levende

RØYKEN KOMMUNE

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2014 - 2034

Vedtatt i kommunestyret 25. september 2014, sak 59/2014.

Ref.nr.: 13/1483

1 INNHOLD

2 Forord ... 5

3 Om kommunal planstrategi og kommuneplan ... 7

3.1 Modell for revisjon av planstrategi ... 8

3.2 Mål med planarbeidet i samfunnsdelen ... 8

3.3 Fokus- og satsningsområder i planarbeidet ... 9

4 Befolkningsanalyse ... 9

4.1 Befolkningsvekst og boligsammensetning ... 9

4.2 Tettsteder (byer) ... 9

4.3 Befolkningsanalyse ... 10

4.4 Modeller for befolkningsvekst ... 10

4.5 Hvilke konsekvenser får befolkningsveksten for boligbygging og arealbruk? ... 13

5 Utviklingstrekk – overordnet ... 14

5.1 Viktige avklaringspunkter for vekst og utvikling ... 15

6 Oppbygging av kapitlene som omtaler den enkelte sektor ... 17

7 Oppvekst og utdanning ... 18

7.1 Beskrivelse av programområdet ... 18

7.2 Utviklingstrekk ... 18

7.2.1 Grunnskole ... 18

7.2.2 Barnehage ... 19

7.3 Visjon ... 20

7.4 Befolkningsutvikling ... 20

7.5 Strategier ... 20

8 Helse, sosial og omsorg ... 24

8.1 Beskrivelse av programområdet ... 24

8.2 Utviklingstrekk ... 24

8.3 Visjon ... 26

8.4 Befolkningsutvikling ... 26

8.5 Kapasitetspåvirkere (utover befolkningsøkning) ... 26

8.6 Strategier ... 27

9 Kultur, idrett og næringsutvikling ... 31

9.1 Beskrivelse av programområdet ... 31

9.2 Utviklingstrekk ... 31

9.3 Visjon ... 32

9.4 Kapasitetspåvirkere (utover befolkningsøkning) ... 32

9.5 Strategier ... 32
9.6 Folkehelse ... 33
10 Folkehelse - sektorovergripende ... 35
10.1 Beskrivelse av programområdet ... 35
10.2 Utviklingstrekk ... 35
10.3 Kapasitetspåvirkere (utover befolkningsøkning) ... 36
10.4 Strategier ... 36
11 Tekniske tjenester og byggesak ... 36
11.1 Beskrivelse av programområdet ... 36
11.2 Utviklingstrekk ... 37
Risikoområder ... 38
11.3 Visjon ... 39
11.4 Kapasitetspåvirkere (utover befolkningsvekst) ... 39
11.5 Strategier ... 39
12 Samordnet areal- og transportplanlegging - sektorovergripende ... 41
12.1 Beskrivelse av programområdet ... 41
12.2 Utviklingstrekk ... 41
12.3 Strategier ... 42
13 Miljø og klima - sektorovergripende ... 43
13.1 Beskrivelse av programområdet ... 43
13.2 Utviklingstrekk ... 43
13.3 Strategier ... 44
14 Landbruk ... 45
14.1 Beskrivelse av programområdet ... 45
14.2 Utviklingstrekk ... 49
14.3 Strategier ... 49
15 Samfunnssikkerhet - sektorovergripende ... 49
15.1 Beskrivelse av programområdet ... 49
15.2 Utviklingstrekk ... 49
15.3 Strategier ... 50
16 Kriminalitetsforebygging – sektorovergripende ... 50
16.1 Beskrivelse av programområdet ... 50
16.2 Utviklingstrekk ... 51
16.3 Strategier ... 51
17 Politisk styring og ledelse ... 52
17.1 Beskrivelse av programområdet ... 52

17.2 Utviklingstrekk ... 53
17.3 Visjon ... 53
17.4 Kapasitetspåvirkere (utover befolkningsøkning) ... 53
17.5 Strategier ... 53
18 Administrasjon, eiendom og fellesfunksjoner ... 54
18.1 Beskrivelse av programområdet ... 54
18.2 Utviklingstrekk ... 54
18.3 Visjon ... 55
18.4 Kapasitetspåvirkere (utover befolkningsøkning) ... 55
18.5 Strategier ... 55
19 Vedlegg ... 56

2 FORORD

VIL VI EGENTLIG PLANLEGGE FREMTIDEN?

Fremtiden er virkelig noe å glede seg til; den består av ubrukte muligheter og dager vi foreløpig ikke har fylt med innhold. Fremtiden består av opplevelser vi ikke har hatt før, steder vi ikke har vært, bygg som ikke er reist enda, og mennesker vi skal møte for første gang. Vil vi egentlig planlegge fremtiden, eller kan det hende at vi får like gode liv ved å bare stille oss åpne for det fremtiden måtte bringe?

Røyken er fortsatt blant de kommunene i landet som vokser raskest. Nettoveksten i 2013 var på ca. 500 mennesker, i en kommune med rundt 21.000 innbyggere. Veksten i antallet innbyggere gir grunnlag for å utvikle og etablere velferdstjenester. Den gir oss mulighet til å bygge ny svømmehall, rehabilitere skolebygg og utbedre veier. Røyken har ressurssterke innbyggere, som bidrar til å utvikle kvaliteten i tjenestene, egne nærmiljø, Røyken som lokalsamfunn, og lokaldemokratiet. I Røyken har vi har alle muligheter for fremtiden.

Samtidig fører rask vekst også med seg utfordringer. Særlig er utfordringene knyttet til endringer i demografien, med en større andel eldre innbyggere, til infrastruktur, både over og under bakken, og til presis dimensjonering av velferdstjenestene.

Kommuneplanens samfunnsdel tar utgangspunkt i plan- og bygningslovens grunnleggende formål, som er å ”fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.” Som planmyndighet har kommunestyret ansvar for å sikre at innbyggernes verdier og penger blir forvaltet på en måte som sikrer bærekraft. Derfor må vi planlegge fremtiden, selv om det betyr å planlegge med mange ukjente og usikre faktorer.

I kommuneplanens samfunnsdel for Røyken kommune 2014 – 2034, konsentrerer kommunestyret seg om de områdene der planlegging er viktig, og de områdene der de største utfordringene vil komme. Kommuneplanens samfunnsdel er et svært viktig dokument, som legger grunnlag og føringer for alle andre planer i kommunen. Vi kan bruke den som et viktig verktøy i arbeidet med å forberede oss på det vi vet om fremtiden, og ha beredskap for det som *kan* skje, eller hendelser vi vil forhindre og forebygge.

Vil vi egentlig planlegge fremtiden? Svaret på det må bli ja. Planlegging gir oss trygghet og forutsigbarhet, og setter oss i stand til å håndtere usikre faktorer. Planlegging gjør at vi kan gripe de mulighetene vi har i Røyken, og realisere drømmer i fremtiden. Med god planlegging skaper vi handlingsrom, og åpner for en fremtid som vil by på mye vi ikke klarer å se for oss i dag!

Hilsen Rune Kjølstad
Ordfører

Kommunens visjon:

Grønn, nær og levende!

3 OM KOMMUNAL PLANSTRATEGI OG KOMMUNEPLAN

I følge plan- og bygningsloven § 10.1 *Kommunal planstrategi*, skal kommunen utarbeide og vedta en *planstrategi* minst én gang i hver valgperiode. Planstrategien er rammen for kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling. Røyken kommunes planstrategi for 2012 – 2016 fastsetter at kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres i kommunestyreperioden 2011 – 2015.

§10-1. Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

I følge plan- og bygningsloven kapittel 11, skal kommunen ha en kommuneplan, med arealdel og samfunnsdel.

Formålet med kommuneplanens samfunnsdel, er å ta stilling til langsiktige utfordringer i kommunen, mål og strategier for Røyken kommune som samfunn og for kommunen som organisasjon. (Jf. plan- og bygningsloven § 11-2).

Samfunnsdelen skal gi en beskrivelse av sentrale utfordringer, satsningsområder, og strategier. Den gir føringer for kommuneplanens arealdel og skal legge grunnlaget for alle kommunale planer. Kommuneplanens samfunnsdel har ikke direkte rettsvirkning på samme måte som kommuneplanens arealdel.

Beskrivelser og strategier i samfunnsdelen er på overordnet og strategisk nivå. Konkrete mål og tiltak plasseres i underliggende sektor- eller temaplaner. Strategier i kommuneplanens samfunnsdel er i stor grad basert på langsiktige befolkningsfremskrivninger, prognoser og teorier om fremtiden, men skal samtidig ha relevans for valg og beslutninger i nær fremtid.

Kommuneplanens arealdel gir oversikt over kommunens arealer og bruk, eller planlagt bruk av disse. Arealdelen skal ta utgangpunkt i samfunnsdelen og har direkte rettsvirkning. Det kan utarbeides underliggende planer til arealdelen, dvs. kommunedelplan, områderegulering og detaljreguleringsplaner.

Samfunnsdelen skal etterfølges av en handlingsdel, som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende årene. Handlingsdelen skal revideres årlig. I Røyken kommune utarbeides handlingsdelen sammen med budsjett- og økonomiplan.

Det er et mål å ha så enkelt og effektivt plansystem som mulig.

3.1 MODELL FOR REVISJON AV PLANSTRATEGI

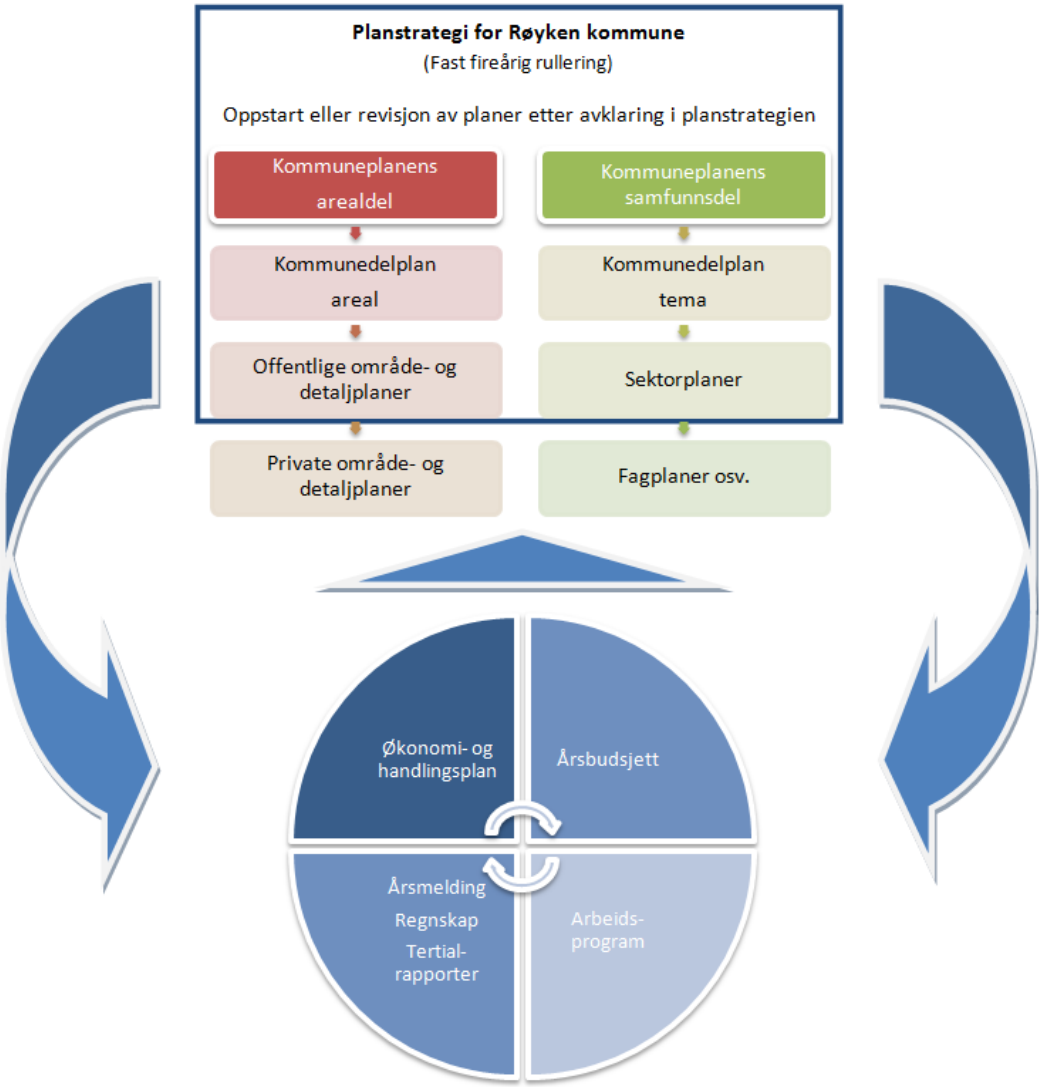

3.2 MÅL MED PLANARBEIDET I SAMFUNNSDELEN

1. Vurdere hvilke samfunns- og virksomhetsområder som krever særlig fokus og må prioriteres høyt i tiden fremover.
2. Ta stilling til ønsket prosentvis befolkningsvekst.
3. Definere hovedprinsipper for geografisk fordeling av vekst og utbyggingsmønster.
4. Gi føringer for kommuneplanens arealdel og prinsipper for utvikling av kommunens arealer.
5. Beskrive utviklingstrekk for sektorene.
6. Formulere visjoner for tjenesteområdene
7. Gi føringer for underliggende samfunnsplaner, som kommunedelplan (temaplaner) og sektorplaner.
8. Gi føringer for dimensjonering av tjenestetilbudet, med utgangspunkt i prognoser for befolkningsvekst og demografi.

9. Gjennom punktene over: Gi føringer som skal legges til grunn ved årlig behandling av budsjett- og handlingsprogram.

3.3 FOKUS- OG SATSNINGSOMRÅDER I PLANARBEIDET

I kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2014-2034, er det lagt særlig vekt på å beskrive utviklingstrekk og strategier for:

- Befolkningsvekst.
- Utbyggingsmønster.
- Endringer i demografi (endret alderssammensetning i befolkningen).
- Endringer i rammebetingelser (for eksempel endringer i lovverk som får betydning for dimensjonering av tjenestene og tjenesteproduksjon).

Bærekraftig kommuneøkonomi basert på moderat vekst (2 % +/- 0,5 %)Hovedgrep i samfunnsdelen er:

- Et tydeligere og bredere fokus på helse- og omsorgssektoren.
- Folkehelseperspektiv.
- Strategier for å opprettholde nivå og kvalitet på tjenestetilbud og håndtering av fremtidig vekst, spesielt innen oppvekst og utdanning, samferdsel, vann og avløp.
- Strategier som er nødvendige å legge inn mot rullering av kommuneplanens arealdel, for å sikre at kommunen tar riktige valg knyttet til bruk av arealer.

Hvorfor er helse- og omsorg og folkehelse et særlig satsningsområde i denne planen?

Sektoren er preget av store utfordringer, omfattende reformarbeid og betydelige endringer i demografien, med økt andel eldre. Behov og utvikling av tjenester i helse- og omsorgssektoren påvirker, og blir påvirket avde fleste andre sektorer og tjenester i kommunen.

4 BEFOLKNINGSANALYSE

4.1 BEFOLKNINGSVEKST OG BOLIGSAMMENSETNING

- Kommunestyret vil gjennom politiske vedtak og planer arbeide for at Røyken kan få en moderat vekst i planerioden.

- Kommunestyret vil at byggingen av frittstående eneboliger fortsatt blir høy, i tillegg til bygging av rekkehus, leiligheter og større leiligheter.

- Leiligheter under 40 kvadratmeter skal ikke prioriteres, dersom de ikke tilhører omsorgsboligenheter eller spesielt tilpassede boliger for funksjonshemmede eller andre tilsvarende grupper.

4.2 TETTSTEDER (BYER)

- Det legges vekt på å forsterke fortetting, og å øke tjenestetilbudet i kommunens største tettsteder som er Slemmestad, Spikkestad, Røyken/Midtbygda og Åros.
- Bruken av by-begrepet modereres. 600 meters sonens betydning nedtones i den forstand at det kan tillates tettere utbygging utenfor sonen og mindre kompakt utbygging innenfor sonen, dersom lokale forhold tilsier det.
- Åpne for større utbygging (enn de fire store tettstedene) dersom det utnytter dagens tjenestetilbud (skoler) og er i tilknytning til offentlig kommunikasjon.
- Mer fleksible tomteregler i tilknytning til tettsteder.
- Muligheter for å benytte landbruksareal dersom det er viktig for bruk av etablerte tjenestetilbud og trafikk-knutepunkt.

4.3 BEFOLKNINGSANALYSE

- Befolkningsanalysene- og fremskrivningene i denne planen tar utgangspunkt i:
- 2 ulike scenario, med hhv. *2 %* og *3,5 %* vekst.
- Boligprogram (utarbeidet med utgangspunkt i gitte forutsetninger).

Befolkningsanalyser er utført med prognoseprogrammet Kompas. I programmet beregnes befolkningsveksten på bakgrunn av statistikk fra foregående år (flytteoverskudd, fødselsoverskudd, intern flytting) og kommunenes egne utbyggingsplaner (boligbyggeprogram). Fremskrivninger er prognoser og må ikke forstås som fasit for utviklingen.

Befolkningsanalyser knyttet til f.eks. helsetilstand, skoletall og lignende fremkommer ikke her, men er brukt som underlag i det enkelte kapittel.

4.4 MODELLER FOR BEFOLKNINGSVEKST

Det er gjort beregninger og utarbeidet tabellverk for 3 modeller:

- Alternativ A: Utbyggingsmønster i *gjeldende planer*.
- Alternativ B: Utbyggingsmønster som følger *dagens befolkningsfordeling* i prosent.
- Alternativ C: Utbyggingsmønster der Slemmestad og Spikkestad får ytterligere *bypreg* (i forhold til A og B).

I Kompas er hver av disse modellene koblet til prosentvis vekst, slik at det totalt blir 6 varianter: A1, B1, C1 (2 % vekst) A2, B2, C2 (3,5 % vekst).

Hovedforskjellen på alternativene er graden av satsing på bypreg i Slemmestad og Spikkestad, der modell C2 er den som vil gi sterkest bypreg i disse områdene.

Modeller / Vekst	Modell A – Utbyggingsmønster i gjeldende planer	Modell B – Dagens befolkningsfordeling	Modell C- Bypreg
2% befolkningsvekst	A1	B1	C1
3,5 % befolkningsvekst	A2	B2	C2

I boligbyggeprogrammet er det gitt boligfeltnavn til den planlagte nybyggingen, og disse er fordelt på grunnkretsene og tidspunkt i analyseperioden. Det er til en viss grad tatt stilling til når de enkelte prosjektene kommer. For 2 % vekst må det bygges ca. 260 boenheter årlig, mens for 3,5 % vil det være behov for ca. 540 boenheter årlig. Analyseperioden er satt til 2013-2034, fordi kommunens befolkning passerer 30.000 og 40.000 innbyggere rundt 2034 med hhv. 2 % og 3,5 % vekst. For å svare på de utfordringer og muligheter veksten gir, har det også vært nødvendig å legge inn nye felt og fortetting, utover dagens planer.

I analysene er grunnkretsene i Røyken fordelt på plansoner som vist under:

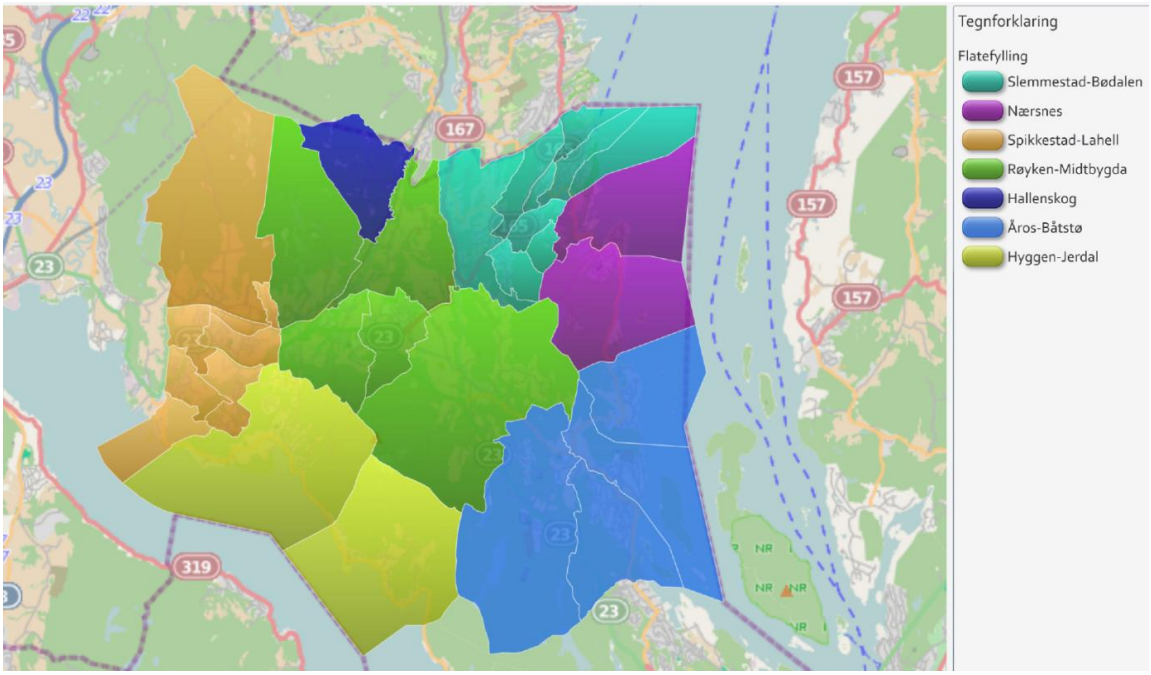

For å legge opp til vekstmodellene som beskrevet over, fordeles veksten av nye boliger geografisk som vist under:

Planområde	Modell A	Modell B	Modell C
Slemmestad-Bødalen	30 %	34 %	40 %
Spikkestad-Lahell	36 %	21 %	40 %
Røyken-Midtbygda	18 %	19 %	10 %
Åros-Båtstø	9 %	12 %	5 %
Øvrige (Nærsnes, Hyggen, Jerdal, Hallenskog)	7 %	14 %	5 %

I tabellen under fremgår befolkningsfordelingen på de enkelte plansonene i 2035 med 2 % og 3,5 % vekst.

Planområde		2 % vekst			3,5 % vekst		
	2012	Modell A	Modell B	Modell C	Modell A	Modell B	Modell C
Slemmestad-Bødalen	*6 834*	9 260	9 764	10 302	12 310	13 321	14 161
Spikkestad-Lahell	*4 129*	8 629	6 696	9 220	13 327	9 319	14 350
Røyken-Midtbygda	*3 857*	5 697	5 794	4 879	7 727	8 031	6 044
Åros-Båtstø	*2 396*	3 497	3 692	3 005	4 454	4 760	3 738
Øvrige (Nærsnes, Hyggen, Jerdal, Hallenskog)	*2 862*	4 093	5 160	3 789	5 199	7 406	4 776
Røyken kommune	*20 078*	31 175	31 106	31 195	43 016	42 838	43 068

I diagrammet under vises trendlinjene for befolkningsveksten i Røyken med 2 % og 3,5 % vekst frem til 2034.

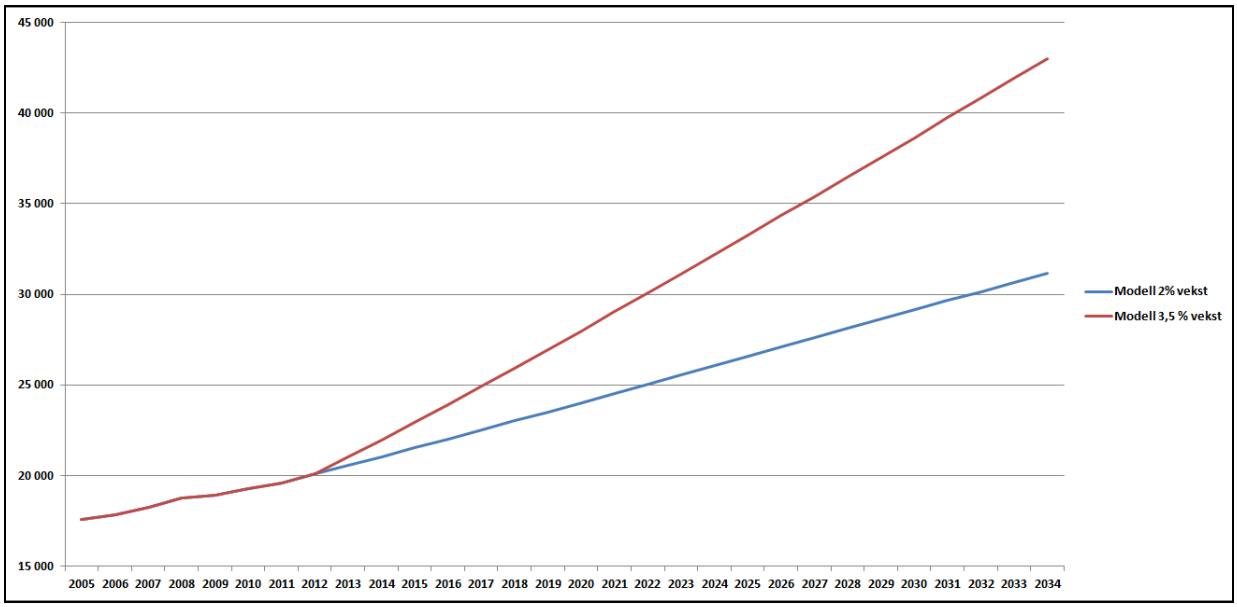

Figur 1 Befolkningsveksten i Røyken, faktisk 2005-2012 og fremskrevet (Kompas) 2013-2034, 2 og 3,5 % vekst.

Diagrammet viser trendinjene for befolkningsveksten med fremskrivninger gjort i Kompas, sammenlignet med Statistisk Sentralbyrå (SSB) sine alternativer for middels og høy vekst.

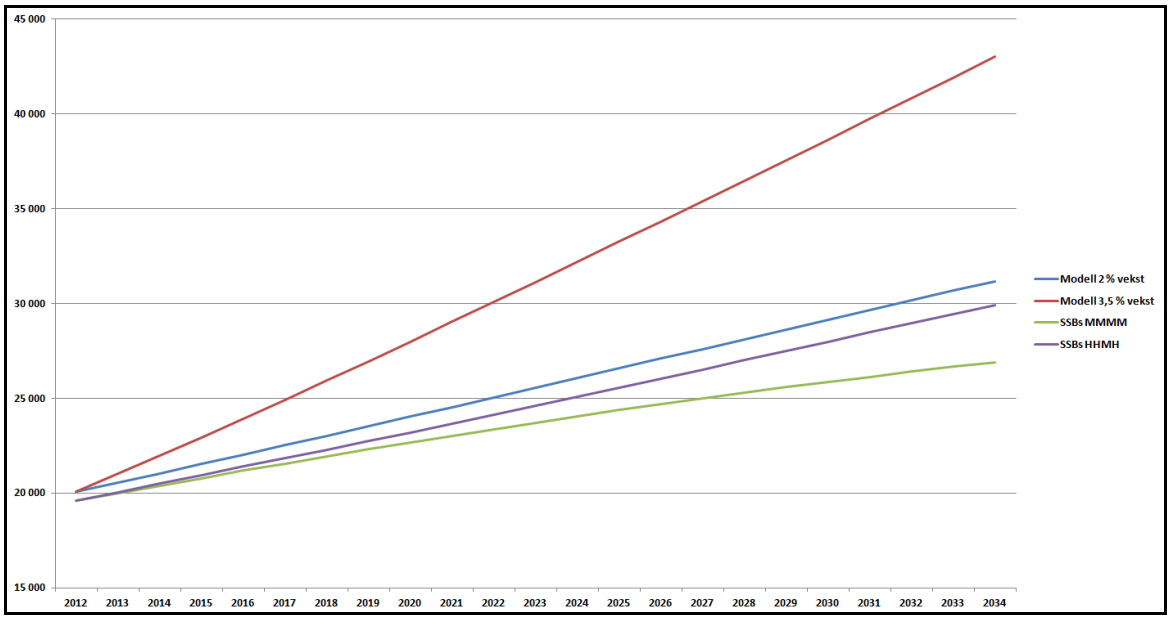

Figur 2 Befolkningsveksten i Røyken, fremskrevet (Kompas) 2012-2034, 2 % og 3,5 % vekst og SSBs middels og høyvekst.

4.5 HVILKE KONSEKVENSER FÅR BEFOLKNINGSVEKSTEN FOR BOLIGBYGGING OG AREALBRUK?

I gjeldende kommuneplan og reguleringsplaner har Røyken en kapasitet for nybygging på ca. 6.400 boenheter. Spikkestad har størst kapasitet ut fra dagens planer. Med 2 % vekst vil det måtte tilføres mellom 400 og 500 nye boliger i kommunen for modell B (dagens befolkningsfordeling) og C (bypreg), mens modell A (gjeldende planer) har tilstrekkelig kapasitet. Røyken/Midtbygda er eneste område som vil ha tilstrekkelig kapasitet i alle modellene med 2 % vekst. Befolkningsvekst med 3,5 % tilsier at det vil være 19.300 boliger i Røyken i 2034, mot dagens 7.500. Dvs. at boligmassen øker mer enn befolkningsveksten, fordi det blir færre personer pr. bolig, særlig pga. økning i antall eldre innbyggere.

Boligsammensetning

Røyken består i dag av 70 prosent eneboliger. Sammensetningen i nybyggingen i modell C vil derimot bli 70 prosent leiligheter. Konsekvensen av å satse på modell C, vil på sikt føre til store endringer når det gjelder boligtyper og demografi.

Boligstruktur kan igjen påvirke kommunens utgiftsnivå. Dersom det for eksempel blir en stor andel små leiligheter, vil det fort presse sosialutgiftene oppover.

Valg av *boligtyper* vil også bety mye for hvor store arealer som må legges inn som boligareal i kommuneplan. Et mål tomt (1000^{m2}) kan for eksempel dekke en enebolig eller 10 store leiligheter, avhengig av utbyggingsform. Valg av utbyggingsform vil i stor grad påvirke hvor mye av arealene som i dag er regulert som naturområder, som må utbygges.

Videre kan valg av *utbyggingstempo* i ulike deler av kommunen være et tema. Ønsker man å satse stort på enkelte steder, kan man velge å begrense utbygging andre steder. Dette kan være et virkemiddel, dersom man f.eks. ønsker å få konsentrert utbygging rundt ny infrastruktur.

På bakgrunn av faktorene som er beskrevet over, vil det være viktig med politiske avklaringer eller føringer, på følgende spørsmål:

1. Hvor tett det kan bygges.
2. Hvor omfattende vekst det skal legges opp til.
3. Hvor stor andel mindre boenheter (små leiligheter) som er ønsket.
4. Om det skal det legges inn rekkefølgebestemmelser som angir at noen områder skal utbygges før andre.

Av disse punktene er det punkt 3 det er viktigst å legge føringer på, fordi det har direkte følger for arealplanen.

5 UTVIKLINGSTREKK – OVERORDNET

Befolkningsmessig er utviklingen i Røyken er preget av:

- *Vekst*: Sterk befolkningsvekst.
- *Demografi:* Vesentlig høyere andel eldre.
- *Utbyggingsmønster*: Spredt utbyggingsmønster, men fortetting i de mest befolkede områdene, Spikkestad, Slemmestad og Midtbygda/Røyken (til dels også Åros).

- *Samferdsel:* Manglende veikapasitet, noe som gjør at en langt større prosentandel av befolkningen må bruke kollektivtrafikk. Innen forvaltning, administrasjon og tjenesteproduksjon er utviklingen preget av:
    - Betydelig overføring av oppgaver fra stat til kommune.
    - Store struktur-/og organisasjonsreformer, særlig samhandlingsreformen som omfatter helse- og omsorg.
    - Forventet endring i kommunestruktur og forvaltningsnivåer.
    - Økt behov for kompetanse og spesialister.
    - Økt grad av lovfestede rettigheter på individnivå.
    - Utfordringer som gjelder teknisk infrastruktur.

Utviklingstrekkene som er listet opp over, påvirkes i ulik grad av befolkningsvekst, politiske vedtak, markedsmekanismer, planlegging, nasjonale og internasjonale forhold.

De siste årene har vært preget av internasjonale konjuktursvingninger, selv om de i mindre grad har rammet Norge og Røyken. Faktorer som økt arbeidsledighet og fall i boligprisene vil imidlertid påvirke utbyggingen også i Røyken. Konjuktursvingninger kan f.eks. påvirke utbyggeres valg av boligtype og tidspunkt for å sette i gang.

Kan vi velge bort befolkningsveksten?

I løp av de neste 20-30 år vil Oslo-områdets innbyggertall øke med flere hundre tusen. Røykens sentrale beliggenhet gjør at mange av disse innbyggerne vil ønske å bosette seg i Røyken. Denne utviklingen vil være vanskelig for kommunen å styre. Kommunen kan altså ikke velge seg bort fra å være en presskommune, men kan velge ulike strategier for å håndtere veksten.

Enkelt sagt vil lavt utbyggingstempo presse prisene ekstra oppover og gjøre det vanskeligere for f.eks. unge og enslige å kjøpe bolig i Røyken, mens høyt utbyggingstempo vil føre til økt fortetting.

boligprosjekter.

5.1 VIKTIGE AVKLARINGSPUNKTER FOR VEKST OG UTVIKLING

Kommunen må gjennom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, og årlige handlingsprogram, ta tydelige og konkrete valg knyttet til samfunnsutviklingen. Særlig nevnes:

- Klare valg for hvor og hvordan vekst og utbygging skal skje.
- Underbygging av knutepunkter innen samferdsel.
- Løsninger for infrastrukturutfordringer (Skoler, barnehager, helseinstitusjoner, vei, va, kultur, idrett og lignende).

- Strategier og løsninger for å sikre at dimensjonering av tjenestetilbudet er tilpasset befolkningsveksten.
- Offensive strategier for å sikre tilstrekkelig og riktig kompetanse i kommuneorganisasjonen.
- Opprettholde solide økonomiske driftsmarginer, for å ha midler til ny infrastruktur (skoler, helsebygg, gangveier, veier og lignende), som må til for å takle økt innbyggertall.
- Løsningsstrategier for viktige veivalg innen kommunens tjenesteproduksjon, på områder der det kreves store endringer fremover. Her nevnes særlig helse og omsorg, og folkehelse.

I kommuneplanens samfunnsdel blir det angitt retning for løsninger og svar på disse spørsmålene. Disse er sortert ut fra programområder. Konkrete valg og mål blir satt i handlingsprogrammet. I dette dokumentet varierer det noe hvor konkret strategiene er beskrevet, fordi programområdene har ulik karakter, og ulike behov for avklaringer. Utfordringer knyttet til areal vil i stor grad påpekes, men ikke løses i denne planen (samfunnsdelen). De følges imidlertid opp i kommuneplanens arealdel.

Vekst og økonomi

Røyken kommune har i løpet av få år vesentlig bedret sin økonomiske situasjon og har i dag driftsmarginer rundt 4%. Dette er over landsgjennomsnittet, som i 2013 var på 2,7%

Samtidig vet vi at vekst koster. Kommunen må betale for flere skoler, barnehager, idrettsanlegg, veier og gangveier, for å nevne noe. Kommunestyret har vedtatt å bygge ny svømmehall, som også må finansieres.

Den største utfordringen ligger imidlertid i det sterkt økende antall eldre, som vil kreve store investeringer og økte driftskostnader.

Det er derfor avgjørende viktig at kommunen fastholder stram økonomistyring fremover. Uten dette vil kommunen i løpet av få år komme i en situasjon der vi må foreta store kutt og/ eller ikke vil være i stand til å yte tilfredsstillende tjenester, særlig med tanke på utfordringer som følger av økt andel eldre innbyggere.

Valg av boligtyper vil påvirke befolkningssammensetning og kommuneøkonomi. Dette omtales i enkelte av kapitlene som følger.

6 OPPBYGGING AV KAPITLENE SOM OMTALER DEN ENKELTE SEKTOR

Planen omtaler de ulike programområdene/sektorene i kommunen. Programområdene er sammenfallende med de som brukes i kommunens årlige budsjett og handlingsplaner, i tillegg til at det er lagt til kapitler for sektorovergripende områder.

Under hvert område er det omtalt:

- En kort beskrivelse av hvert programområde (dvs. ulike kommunale sektorer).
- Utviklingstrekk. Dvs. kort omtale av ting som rører seg nasjonalt og lokalt og som påvirker sektoren fremover.
- Visjon (politisk fastsatt).
- Kapasitetspåvirkere ut over befolkningsvekst. Her omtales kun de områder der vi får økte oppgaver ut over det som følger av befolkningsvekst.
- Strategi. Her omtales kort hovedgrep for å møte befolkningsvekst, utvikling og kapasitetspåvirkere. Strategien er svært overordnet. Konkrete og målbare mål settes årlig i handlingsprogrammet.

Fordelen med dette, er at man får et enkelt strategidokument, som kan brukes som en veileder ved årlige revisjoner av konkrete mål.

Det er viktig å merke seg at Røyken er i en særstilling når det gjelder kombinasjonen av høy vekst og mange ulike vekstområder. Det vil si at markedet i stor grad bestemmer veksttakt, og hvor veksten kommer. Det er derfor ikke mulig i dette dokumentet å gi nøyaktig anslag for i hvilket år ulike tiltak må gjennomføres. Mange av strategiene er derfor koblet mot ulike terskler i innbyggertall. Videre må kommunen løpende følge opp dimensjonering av for eksempel skoletilbud, ut fra tilflytting til den enkelte skolekrets.

7 OPPVEKST OG UTDANNING

7.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Programområdet oppvekst og utdanning yter lovpålagte tjenester til barn og unge i alderen 0-23 år, som omfatter opplæring, utdanning, utvikling og barns oppvekstvilkår. Programområdet har hovedansvar for tverrsektorielt arbeid for barn, unge og familier. Sektoren består av barnehage, grunnskole, pedagogisk-psykologisk tjeneste, barnevern og slt-koordinator (kriminalitetsforebygging omtales i eget kapittel i denne planen).

KOSTRA pr. 31.12.2012

Fakta – oppvekst og utdanning	
Årsverk i barnehage (kommunale)	55
Årsverk i grunnskolen pr. 1.1.13	333
Årsverk i ppt	9
Årsverk i barneverntjenesten	14
Administrative stillinger (rådgiver og barnehagesjef)	2
Elever i grunnskolen	2825
Barn med barnehageplass	1195
Omsorgsovertakelser/frivillige plasseringer etter lov om barneverntjenester	15/18
Mottakere av oppvekst- og utdanningstjenester totalt	4020
Antall årsverk grunnskole, barnehage, barnevern og ppt	413

7.2 UTVIKLINGSTREKK

Et generelt utviklingstrekk i oppvekstsektoren, er at barn og unge tilbringer store deler av dagen i offentlige (eller private) institusjoner, enten i barnehage, skole eller SFO. Flere rettigheter er lovfestet, og forventninger om at det offentlige skal ta større ansvar for oppdragelse og daglig omsorg, er høyere enn før.

7.2.1 GRUNNSKOLE

De fleste tjenestene i sektor for oppvekst og utdanning er lovpålagte. Grunnskoleopplæringen skiller seg fra de fleste kommunale tjenester, fordi barn i skolepliktig alder ikke bare har rett, men også *plikt,* til grunnskoleopplæring. I tillegg følger sektoren en stor gruppe av kommunens innbyggere over mange år, gjerne fra de er 1 til de er 15, og de ansatte har daglig kontakt med brukerne.

De siste 20 årene har norsk skole vært preget av innføring av reformer og strukturendringer. Både reform 94 (for videregående), læreplanverket L97 og Kunnskapsløftet 06, har vært sterkt forbundet med politisk styring og regjeringsbytte, og det kan være vanskelig å forutsi om vi står foran nye skolereformer. Slik situasjonen er nå, er det imidlertid ikke bebudet eller vedtatt reformer som vil få store konsekvenser for dimensjonering av tjenester i oppvekstsektoren.

Uavhengig av skolereformer, er det et utviklingstrekk at offentlige myndigheter, interessegrupper og ulike bransjer ønsker å bruke skolen som arena for å markedsføre sine tilbud. Mange ulike aktører jobber for å sette

dagsorden for hva som bør tas opp som tema i undervisningen. Det ser ut som om debatten om hva som er skolens viktigste oppdrag, også vil være aktuell i tiden fremover.

Tjenestene i programområdet er også preget av større utfordringer når det gjelder barn og unges psykiske helse, og flere som trenger hjelpetiltak. Det er også flere barn enn før med behov for omfattende helse- og omsorgstjenester, både i barnehage og skole. Skoleverket kommer i tiden fremover til å trenge ulike typer kompetanse, i tillegg til den som finnes i skolene i dag. Et eksempel er at det nå stilles krav i opplæringsloven til minimumskompetanse i norsk, engelsk og matematikk ved nyansettelser. Andre eksempler på forhold som gir nye kompetansebehov, er flere barn med minioritetsbakgrunn, flyktninger med store hjelpebehov, og flere barn med sammensatte behov.

Nasjonalt er det varslet stor mangel på lærere i tiden fremover. Dersom Røyken ikke har gode strategier for å rekruttere og beholde personale i skolen, kan kommunen få problemer med å få nok kvalifiserte lærere. I dag er det mange kvalifiserte søkere på ledige lærerjobber i Røyken, men det er også en stor andel lærere som er over 50 år.

7.2.2 BARNEHAGE

Tjenesteproduksjonen på barnehageområdet foregår både i privat og offentlig regi. I Røyken er flertallet av barnehagene under privat eie og drift. Kommunen er likevel barnehagemyndighet og tilsynsmyndighet, noe som stiller krav til administrasjon og barnehagefaglig kompetanse.

I barnehagesektoren har det vært en dreining mot økt fokus på kvalitet i pedagogikken og revisjon/innføring av lover og rammeplaner, og lovfestet kompetansekrav til ansatte. Dette har ført til økt behov for ansatte med førskolelærerutdanning, mens den reelle situasjonen er at det er vanskelig å rekruttere utdannet personale, og det blir gitt mange dispensasjoner fra kompetansekravet.

Slik det ser ut nå, vil det mest sannsynlig være befolkningsvekst, justeringer av regler og prosedyrer for inntak, og prisregulering som får størst konsekvenser for dimensjonering av barnehagetilbudet. Alt tyder på at det også i fremtiden vil være stort behov for barnehageplasser.

Valg av prinsipper for inntak, vil få stor betydning for utbyggingsmønster på barnehageområdet. Dette gjelder særlig vurderingen av om barnehagen skal ligge i barnets nærmiljø, eller om barnehager skal bygges opp rundt knutepunkt og i nærheten av sentrumsområder.

7.2.2.1 PEDAGOGISK-PSYKOLOGISK TJENESTE

Pedagogisk-psykologisk tjeneste skal forta kartlegging og utredning når barn kan ha behov for spesialundervisning. Tjenesten skal også veilede barnehager og skoler i f.eks. arbeidet med å sikre tilpasset opplæring. Behovet for spesialundervisning er knyttet til hvordan skoler og barnehager forstår og utøver sitt oppdrag, og hvordan de jobber med skoleutvikling og tilpasset opplæring.

7.2.2.2 BARNEVERNTJENESTEN

Strukturelle og organisatoriske endringer vil få betydning for barneverntjenesten i tiden fremover. Det er allerede varslet overføring av oppgaver fra statlig til kommunalt barnevern, med virkning fra 2014. Dette vil gi

utfordringer for tjenesten og kommunen. Dersom kommunen i fremtiden skal overta ansvar for flere av de oppgavene som i dag utføres av det statlige barnevernet (Buf-etat), kan dette få konsekvenser for kommunens behov for ressurser og kompetanse.

7.3 VISJON

TRYGGHET, LÆRING OG MESTRING!

7.4 BEFOLKNINGSUTVIKLING

	Dagens barnetall	2% vekst (ca. tall)		3,5% vekst (ca. tall)		Dagens teoretiske kapasiteter på barnehage og skole (ikke hensyntatt hvor i kommunen plassene er)
	2012	2022	2034	2022	2034	
Barnehage 1-5 år	1 303	1 677	2 012	2 195	2 980	Ca. 1200 hvorav ca. 1000 private Pr. i dag har vi likevel noe restkapasitet pga. barn som går i barnehage i andre kommuner.
Barneskole 6-12 år	1 994	2 383	2 953	2 903	4 258	3136
Ungdomsskole 13-15 år	890	970	1 225	1 112	1 721	1170 (1440 med full utbygging på Spikkestad
Videregående 16-19 år	1 083	1 219	1 515	1 406	2 093	

Barnetallene skiller relativt lite mellom de ulike sentraliseringsgradene, så kun ett tall er presentert. Det som kan redusere tallene er om det bygges mange små leiligheter.

7.5 STRATEGIER

- Rekruttere, beholde og utvikle personale med riktig kompetanse, slik at barn og unge i Røyken får opplæring og utdanning på et høyt faglig nivå.
- Bedre etter- og videreutdanning av lærere.
- Målrettet skoleutvikling, som sikrer at alle elever får utviklet evner og ferdigheter maksimalt.
- Helhetlige og kunnskapsbaserte valg om faglige retninger og metoder.
- Skolestruktur: Skolestrukturen opprettholdes i all hovedsak som i dag, med sikte på at vi får større skoler for å sikre god faglighet og økonomi. Kapasiteten bygges ut i tråd med behov. Det vil si at

kommunen ikke skal etablere nye skoler, med unntak av der vi gjennom nyetableringer kan samle flere gamle skoler. Se for øvrig tabell.

- Ny stor barneskole i Bødalen/Slemmestad.
- Ny ungdomsskole på Midtbygda.

  Sette av ny tomt til ungdomsskole i Åros, samt vurdere utbygging av ungdomsskolen i Slemmestad.
- Større kommunale barnehager, men fremdeles med hovedvekt på privat tilbud.
- Kommunen skal ha løpende opptak til barnehager.
- Helhet og sammenheng i tjenestene, for å sikre barn og unge gode og trygge oppvekstvilkår.
- Bedre helsesøsterdekning/psykologisk tjenestetilbud på skolene.
- Det sikres at barn utredes tidlig så eventuelle tiltak settes inn etter prinsippet om tidlig innsats.

Barneskole

Sted (skole)	Beregnet kapasitet	Fremtidig utvikling
Åros (Frydenlund)	2 paralleller. Ser ut til å holde minst 10 år.	Skolen kan bygges ut til 3 paralleller når behovet oppstår.
Midtbygda	4 paralleller. Ser ut til å holde minst 10 år.	Det legges ikke nye strategier for dette området nå.
Spikkestad	3 paralleller. Den skolen som først når kapasitetsgrense. Pga. skolens utforming (åpne løsninger) må den bygges ut med mer enn 7 klasserom for å få en parallell til.	Kan bli behov for 5 eller 6 paralleller. I så fall må det vurderes om det er hensiktsmessig å bygge på dagens skole, eller bygge ny skole. På bakgrunn av dette bør det settes av ekstra skoletomt i kommuneplanens arealdel.
Hyggen	1 parallell. Ser ut til å holde i minst ti år til, kan få enkelte årskull som gjør at kapasitetsgrensen nås.	Utbyggingsområder kombinert med at skolen er liten gjør det sannsynlig at kapasitetsgrensen nås for enkelte årskull. I så tilfelle anbefales bruk av modulbygg. Det vil ikke være forsvarlig å utvide skolen til 2 paralleller slik boligplanene er nå.

Nærsnes	1 parallell (i utgangspunktet), fådelt skole. Har små rom, som ikke kan utnyttes fullt ut. Usikkert fremtidsbilde pga. den lave kapasiteten. Kan fort få enkelte årskull som gjør at kapasitetsgrensen nås.	Dersom kapasitetsgrensen nås for enkelte årskull, anbefales bruk av modulbygg. Dersom det blir store utbygginger i området må skolen utvides, eller mellomtrinn flyttes til en annen skole.
Slemmestad/Bødalen **(Slemmestad, Torvbråten, Sydskogen)**	3 relativt små skoler, med til sammen 5 paralleller.	Skolene må utnyttes optimalt, eventuelt med å flytte opptaksområder geografisk fra sentrum i Slemmestad mot Bødalen og Sydskogen. På sikt kan området ha behov for 6 eller 7 paralleller. Selv om dette behovet først oppstår om nærmere 20 år, må det settes av plass til dette. Mest naturlig å satse på å bygge ut eksisterende skoler, alternativt bygge en ny fellesskole for to av dem. Det vil ikke være befolkningsgrunnlag for 4 skoler i området. Derfor må det settes av tilstrekkelig areal til å bygge ut Slemmestad med en parallell og Torvbråten med 2 paralleller, da vurderingen er at disse skolene har ideell beliggenhet. Det må også vurderes å sette av tomt til fellesskole i Bødalen, i kommuneplanens arealdel (jf. kommunestyrevedtak)

Ungdomsskole

Sted (skole)	Beregnet kapasitet	Fremtidig utvikling
Slemmestad	6 paralleller. Vil raskt nå kapasitetsgrense, dersom alle barn som bor i Åros velger Slemmestad.	Skolen må avlastes eller bygges ut på sikt.
Spikkestad	4 paralleller.	Byggetkan raskt bygges ut til 7 paralleller. Vil mest sannsynligvis ha behov for å øke ut over 4 paralleller om ca. 10 år.
Røyken	3 paralleller. Vil nærme seg kapasitetsgrensen om ca. 10 år.	Tomten har ikke utbyggingspotensial.

Ungdomsskolekapasiteten kan vurderes samlet, fordi mange av elevene uansett må bruke buss for å komme seg til skolen, (mens de fleste elevene på barneskolen har gangavstand til skolen). Utfordringen i den kommende 10-årsperioden er først og fremst at Slemmestad sprekker. Det må fremmes en politisk sak om dette. Alternativene som må vurderes er:

- **Busse elever fra Slemmestads område til Spikkestad (forbi Røyken). Det vil være naturlig å tenke at dettegjelder elever fra Åros, som uansett må bruke buss til skolen.**
- **Samme løsning som over, men med en forskyvning der elevene fra Åros går til Røyken, og en del av elevene fra Midtbygda går til Spikkestad.**
- **Bygge ut slik at det blir plass til en ekstra parallell til Slemmestad.**
- **Bygge ny felles ungdomsskole for Åros og Sætre, i samarbeid med Hurum kommune.**

Videregående skole:

Videregående opplæring er fylkeskommunens ansvar. Kommunen er likevel planmyndighet, og må i kommuneplanens arealdel avklare om det skal settes av tomt til utvidelse av Røyken videregående skole, eller en ny videregående skole i kommunen.

Barnehagestruktur:

Barnehagetilbudet utbygges løpende. Utbyggingen søkes i fremtiden lagt nære knutepunkter som skoler, sentrum eller kollektivknutepunkter (i motsetning til tidligere når mange barnehager ble lagt i utkanter).

- Andelen offentlige plasser økes fra dagens 17% til mellom 25% og 30%. Dette gjøres ved å fortsette strategien med etablering av oppvekstsentre (barnehage, skole og SFO).
-

Kompetanse og rekruttering:

Sikre full dekning av fagutdannet og kompetent personell i skoler og barnehager gjennom:

- Videre- og etterutdanning.
- Skole- og kompetanseutvikling.
- Konkurransedyktige arbeidsvilkår.

Helhetlig utvikling av tjenestene:

- Fastholde implementering og utvikling av Røykenmodellen.

8 HELSE, SOSIAL OG OMSORG

8.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Programområdet leverer tjenester til alle aldersgrupper. Området omfatter sosialtjenester, legetjenester, helsestasjon, skolehelsetjeneste, hjemmebaserte tjenester, dagsentre og dagtilbud for funksjonshemmede, samt pleie og omsorgsinstitusjoner. De aller fleste tjenestene på området er lovpålagte.

Fakta – pleie og omsorg	
Årsverk pr. 1.1.13	164
Mottakere av hjemmetjenester	557
Beboere i institusjon	90
Beboere i bolig med heldøgns omsorg - eldreomsorg	8 (+5 inne på bosenteret på Slemmestad)
Beboere i bolig med heldøgns omsorg –funksjonshemmede	44
Beboere i bolig med heldøgns omsorg – psykisk helse	7 (+10 inne på bosenteret på Slemmestad)
Mottakere av støttekontakt	117
Mottakere av brukerstyrt personlig assistent	8
Mottakere av trygghetsalarm	223
Mottakere av pleie og omsorgstjenester (totalt)	**667**
Fakta – helse	
Årsverk pr 1.1.13	26
Fullførte helseundersøkelser (0, 2, 4 og 6-årskontroll)	690
Antall pasienter med fastlege	18043
Fakta – sosiale tjenester	
Årsverk pr 1.1.13	2
Personer med hjelpetiltak i løpet av året (0-22 år)	151

8.2 UTVIKLINGSTREKK

Samhandlingsreformen vil gi kommunen store nye oppgaver som kommunen i dag bare delvis er i stand til å mestre. Dette vil medføre behov for nye tjenester og mer spesialisert kompetanse.

Samtidig vil en økende befolkning og økt gjennomsnittsalder presse tjenestene. Generelt i samfunnet vil mangel på fagpersonell og manglende finansiering gjennom færre yrkesaktive bak hver pensjonist presse tjenesten, mens ny teknologi og økt kjøpekraft blant eldre gir nye muligheter.

Teknologisk utvikling vil også gjøre det mulig med raskere informasjonsoverføring mellom ulike aktører i helsevesenet. Samtidig øker brukernes mulighet til selv å sette seg inn egen helsesituasjon, og flere enn før vil ha økte forventninger til bistand. Parallelt med dette kan vi også forvente økt betalingsvilje for helsetjenester.

Røyken vil få en formidabel vekst i antall eldre. Selv med relativt lave vekstrater viser SSBs statistikker en økning fra 500 til 1500 eldre over 80 år i de kommende 20 år.

Samtidig gir befolkningsutviklingen generelt en økning i antall yngre mennesker med pleiebehov. Medisinske fremskritt der mennesker med ulike diagnoser som krever oppfølging og pleie lever vesentlig lenger, vil gi økt behov forkommunale tjenester.

Dette vil føre til at kommunen må legge en strategi for at gruppene nevnt over skal få gode liv i Røyken, selv når antallet brukere går vesentlig opp. Det gjør det nødvendig med økt fokus på forebygging, både innen folkehelsearbeidet generelt (nytt lovkrav), og knyttet til økt forebyggende arbeid innen hjemmetjenesten.

Samtidig vet vi at det i årene fremover vil bli vanskeligere å rekruttere og beholde fagpersonell. En av grunnene til dette er at det utdannes for få til helse og omsorgsyrkene, samtidig som behovet for helsefaglig personell øker.

Under omtales i tillegg kulepunkter, som viser særlige utfordringer innen de ulike deler av virksomheten der de ikke er dekket av punktene over:

8.2.1.1 HELSETJENESTER

- Det er behov for å redusere og fjerne terskler mellom aktører som jobber for barn og unge (Røykenmodellen).
- Gjeldende økonomiplan synes underdimensjonert i forhold til befolkningsveksten.

8.2.1.2 PLEIE- OG OMSORGSTJENESTER

- Behovet for pleie er konstant hele uka, det er ikke forskjell på hverdag og helg. Det er derfor behov for lik kompetanse/bemanning i helg, som på hverdager. Dette presser frem nye turnusordninger.
- Økt press på tjenestene gir behov for tydeligere avklaring av hvor standarden skal ligge.
- Økt antall demente og økt fokus i samfunnet på dagtilbud for demente for å avlaste pårørende, vil presse tjenestetilbudet.

8.2.1.3 NAV OG SOSIALTJENESTER

- Gode sosio-økonomiske forhold gjør at sosialhjelpsutbetalingene i Røyken er svært lave. Dette gjør samtidig kommunen svært sårbar for konjunktursvigninger og endringer i demografi og sosio-økonomiske forhold.
- Flere brukere sliter nå med å få innpass i boligmarkedet pga. økende prisnivå og prosentvis vekst i bebyggelse uten utleiemuligheter. Buskerud er samtidig det fylket med høyest arbeidsinnvandring, noe som resulterer i stor konkurranse om de få objektene som er tilgjengelig. Antall brukere som står uten bolig er markant økende. Særlig gjelder dette brukere som er vanskeligstilte på boligmarkedet, og har blitt kastet ut som følge av manglende bo-evne eller manglende betaling. Gruppen rus/psykiatri går igjen.
- Integreringsarbeidet oppleves som en utfordring, og samhandlingen mellom ulike aktører må bli bedre. En problemstilling er økt press på bosetting og mangel på boliger. En annen er personer med behov for svært ressurskrevende tjenester, blant disse mennesker med store funksjonshemminger, og/eller sammensatte behov.
- Det synes å være en viss økning av ungdom som trenger sosialhjelp. Flere av disse har sammensatte problemer både i form av avhengighet til spill, rus og lignende, samt utfordringer som gjelder psykisk helse. Valg av utbyggingsstrategi kan, som omtalt i kapittel 4.1., påvirke sosialutgiftene vesentlig.

8.3 VISJON

Visjon for området helse, sosial og omsorg i Røyken kommune er:

LIVSKVALITET I ALLE LIVETS FASER.

8.4 BEFOLKNINGSUTVIKLING

		Befolkning med 2% vekst		Befolkning med 3,5 % vekst	
	2012	2022	2034	2022	2034
67-79 år	1 746	2 571	3 334	2 780	4 003
80-89 år	436	732	1 305	773	1 495
90-99 år	101	105	226	112	252

Behov for plasser / boliger med heldøgns omsorg innen eldreomsorg		Befolkning med 2% vekst		Befolkning med 3,5 % vekst		Kapasitet
	2012	2022	2034	2022	2034	
Behov heldøgns omsorgsplasser 20% av antall 80 + (normalt nøkkeltall på samlet behov)*	108	170	310	180	350	103 (139 etter vedtatte utvidelser og nybygg på Spikkestad)

*Med heldøgns plasser menes institusjon og omsorgsboliger. Røyken har i dag alt for mange institusjonsplasser og for få omsorgsboliger.

I tillegg til tallene over kommer økning i antall plasser for de under pensjonsalder. Denne forventes i stor grad å følge befolkningsutviklingen.

8.5 KAPASITETSPÅVIRKERE (UTOVER BEFOLKNINGSØKNING)

8.5.1. Helsetjenester

Økt fokus på folkehelse ut fra lovkrav, samhandlingsreformen, og økt fokus på barn og unges behov for helsetjenester, vil påvirke behov for tjenester ut over befolkningsvekst.

Innbyggernes helsetilstand vil være en kapasitetspåvirker, en befolkning med dårlig helse vil kreve mer helse- og omsorgstjenester.

8.5.2 Pleie og omsorg

Samhandlingsreformen vil endre behov for kommunale tjenester ut over befolkningsveksten. Videre vil økt levealder (som følge av medisinske fremskritt) i mange av brukergruppene medføre økt andel brukere i den yngre befolkningen.

8.5.3. Sosiale tjenester

Endringer i boligstruktur, økt arbeidsledighet eller sosio-økonomiske forhold kan føre til at sosialhjelpsutgifter øker markert mer enn landsgjennomsnittet.

8.6 STRATEGIER

8.6.1 Helsetjenester

Ord og uttrykk:

Helseområdet er preget av en del ord og uttrykk som ikke alle kjenner. Her forklares noen:

- Ambulante tjenester: Vil si tjenester der helsepersonell drar ut fra sin arbeidsplass og oppsøker brukeren.
- Palliasjon: Smertelindring for pasienter med store og langvarige smerter.
- Lavterskeltilbud: Tilbud der brukerne får hjelp uten henvisning fra for eksempel fastlege

- For å underbygge samhandlingsreformen bør flest mulig av de operative helsetjenestene samles i Bråset-området (BBO og ny svømmehall). Gjennom dette får man et samlet fagmiljø som blir robust og i stand til å utvikle mer spisskompetanse i forhold til ulike brukergrupper. Befolkningen vil også slippe å reise mellom ulike kontorer for å få et helhetlig helsetilbud.
- Kommunale ergo- og fysioterapitjenester må styrkes og legges til Bråset-området i lokaler som gjør det mulig med mer rasjonell drift, gjerne sammen med svømmehall.
- Private fysioterapitjenester må utvides i tråd med befolkningsøkning. For å gi flere innbyggere et tilbud, må det tilrettelegges lokaler for flere gruppetilbud innen fysioterapi og generell folkehelse (både i privat og offentlig regi).
- Helsestasjonstilbudet blir som i dag på Midtbygda og på skoler. Lokalene i Midtbygda utvides over tid bl.a. når det gjelder laboratorium.
- Det må arbeides videre med å gi barn og unge med spesielle eller sammensatte behov et helhetlig tilbud, på tvers av fagområder og profesjoner (Røykenmodellen).
- Lavterskeltilbud innen folkehelse må styrkes gjennom frisklivssentral, svømmehall, frivilligsentral, og lignende tiltak.
- I følge samhandlingsreformen skal det satses på kommunehelsetjenesten, noe som vil stille nye krav til forebygging og kompetanse på barn og unges psykiske helse.
- Helsebygg i tilknytning til Bråset/svømmehall for å samle diverse tilbud.
- Styrke tilbudet til unge innenfor psykisk helse (helsesøster?).
- Tilbudet til flyktninger må koordineres bedre og norskopplæring til flyktninger i alle aldre må forsterkes.

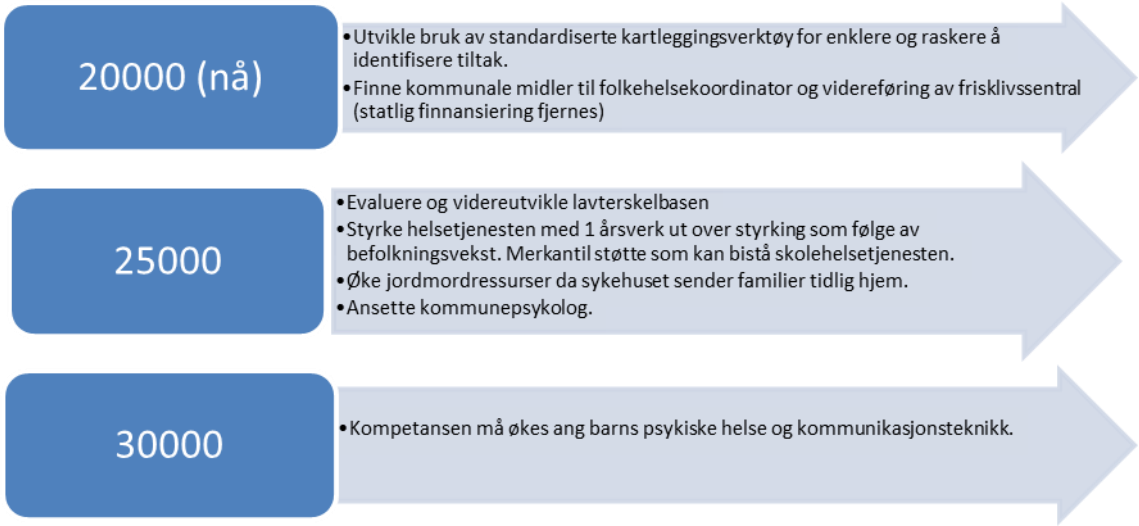

Legevakt

- Det må relativt raskt etableres døgnlegevakt, dvs. at legevakten også er åpen på dagtid på hverdager. Dette er et lovkrav når Røyken og Hurum til sammen passerer 30.000 innbyggere. Tilbudet kan kombineres med ett offentlig og/eller privat fastlegetilbud i samme lokaler på dagtid. Med dette vil man øke tilbudet til befolkningen generelt, det er lettere å møte samhandlingsreformen og det kan gis et relevant tilbud til ulike utsatte grupper.

8.6.2 Pleie og omsorg

- Tjenesten styrkes, særlig knyttet til forebygging og rehabilitering.
    - Det etableres forebyggende team som kan jobbe systematisk med helsetilstanden til eldre over 75 år. Formålet er å etablere trygghet og kontakt, iverksette forebyggende og behandlende tiltak for å bedre egenomsorgsnivået og å utsette behovet for omfattende kommunale tjenester.
    - Det etableres forsøk med tung satsing på rehabilitering (både på Bråset og ambulant) for økt livskvalitet og reduserte pleiebehov. For størst mulig grad av effektivitet søkes samarbeid med tredjelinjetjeneste om dette (det vil si nasjonale kompetansesentra).
- Det må etableres en rekke sentrumsnære boliger egnet for eldre. Hovedtyngden bør skje i privat regi, mens kommunen selv må sitte med et begrenset antall enheter (planlagt på Spikkestad). Uten en betydelig økning i slike boliger vil hjemmebaserte tjenester få mye tid bundet i transport mellom

brukere, samt i å bistå brukere med praktiske gjøremål. Videre vil mange eldre sitte sosialt isolert om vinteren, dersom dagens bostruktur opprettholdes.

- Institusjon med heldøgns omsorgsplasser holdes i store enheter med høy faglig kompetanse. I første omgang holdes plassene samlet på Bråset BBO, og antall plasser utvides etter behov.
- Askers fremtid ved Bråset BBO må avklares. Om Asker ikke ønsker å trekke seg ut av Bråset BBO, må det bygges et nytt sykehjem. Dette bør legges sentralt, primært som en utvidelse av Bråset BBO.
- Behovet for flere omsorgsboliger vil øke. Omsorgsbolig er et tjenstetilbud utenfor institusjon, og er en bolig tilpasset og fysisk tilrettelagt slik at beboerne etter behov skal kunne motta heldøgns pleie og omsorg. Omsorgsboliger kan eies eller disponeres av kommunen eller de kan organiseres som borettslag eller sameie med brukerne selv som eiere. Det bør sikres areal til et fremtidig omsorgsboligbygg slik at kommunen er sikret dette for fremtiden.

Plassmessig skisseres en slik utvikling innen eldreomsorg som under:

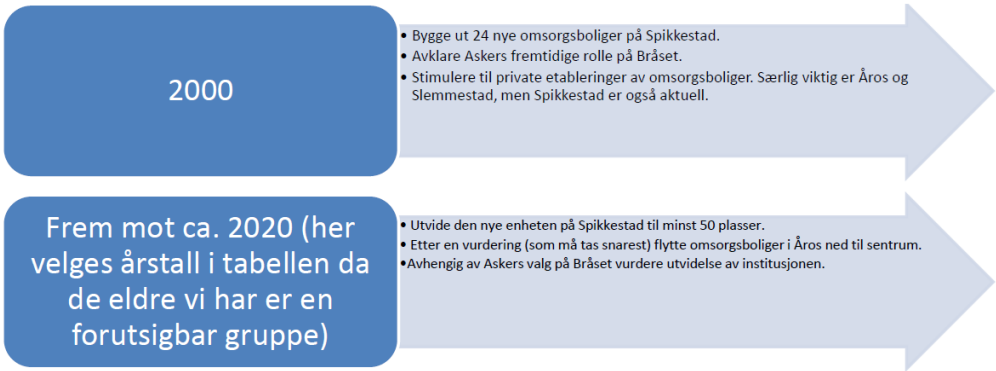

- For å sikre rekruttering må antall lærlinger utvides og det må vurderes om kommunen sammen med andre systematisk må rekruttere helsepersonell fra utlandet.
- Det utarbeides en strategisk kompetanseplan for å heve kompetansen der kommunen får økt ansvar.
- Det må opprettes et innsatsteam med spesialistkompetanse på ulike diagnoser som man pga. samhandlingsreform og/eller befolkningsutvikling vil møte oftere. Særlig nevnes kols, diabetes, palliasjon, kreft og ernæringssykdommer som aktuelle fagområder ved siden av generell geriatri.
- Demenstilbudet må styrkes med dagaktivitetstilbud og egnede boformer.
- Tilbudet til unge fysisk funksjonshemmede må bedres. Det anbefales å tilrettelegge for egnede boliger med attraktiv beliggenhet i Spikkestad sentrum.
- Det må vurderes om kommunen skal prekvalifisere private tjenestetilbydere som eldre kan bruke, for eksempel innen rengjøring, handling og annet. Dermed kan man kombinere økt kjøpekraft hos eldre med behov for trygghet og forutsigbarhet i løsningene. Den eldre selv får også økt valgfrihet og kommunens tjenester avlastes.
- Tilbudet til PU-brukere utvikles gradvis etter behov. Det er en viss bufferkapasitet som følge av nybygg på Slemmestad.

Plassmessig skisseres en slik utvikling innen PU slik:

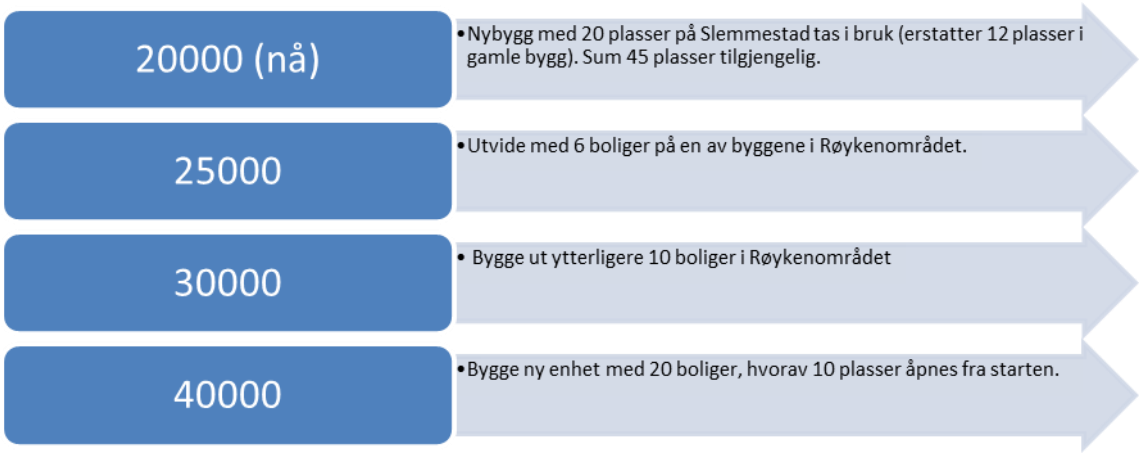

- Psykiatrien styrkes, særlig knyttet til fase 2 av samhandlingsreformen. For å opprettholde en effektiv tjeneste med høy faglig kvalitet holdes tilbudet lokaliseringsmessig samlet som i dag.
- Psykiatritilbudet ovenfor barn og unge styrkes som en integrert del av Røykenmodellen. Utviklingen fremstilles slik:

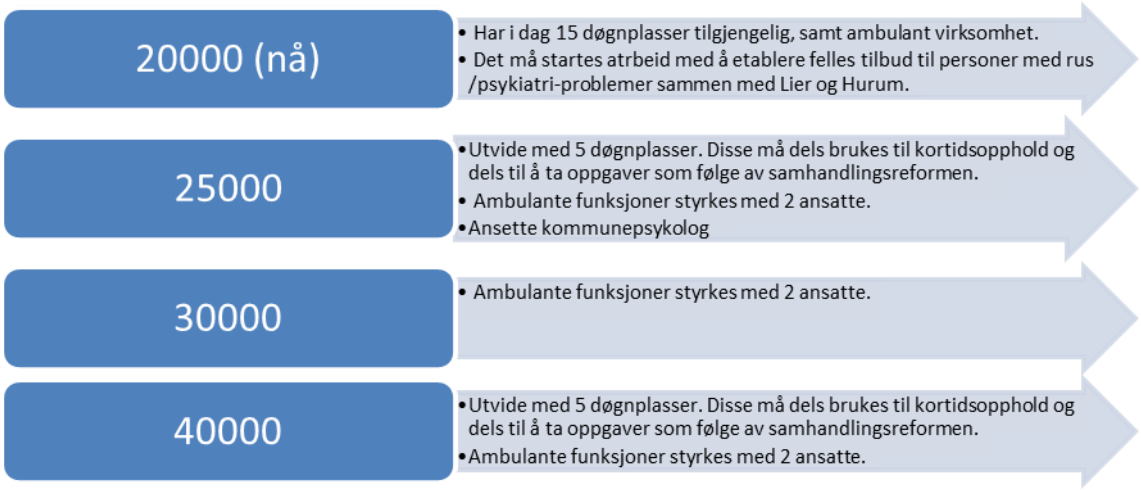

8.6.3. Sosiale tjenester

- Det legges vekt på å forebygge slik at flest mulig mennesker kan klare seg uten sosialhjelp.
- Kommunens botilbud til vanskeligstilte brukergrupper utvikles som følge av befolkningsvekst. Det legges økt vekt på differensiering slik at ulike brukergrupper som kan virke forstyrrende på hverandre ikke blandes.
- Botilbud til personer med tung rus /psykiatriproblematikk løses i samarbeid med omkringliggende kommuner og /eller med ideelle organisasjoner.
- Det utarbeides en plan for integrering av flyktninger for å sikre en målrettet og tverrsektoriell samhandling. Kommunens langsiktige ambisjon må avklares. Herunder må vurderes om det er hensiktsmessig å videreføre bruk av introduksjonstilbudet i Drammen.

9 KULTUR, IDRETT OG NÆRINGSUTVIKLING

9.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Sektorområdet omfatter næringsutvikling, bibliotekene, geologisenteret, cementmuseet, allmenn kultur, idrett, park, friluftsliv, svømmehall og kulturminnevern. Området dekker også Frivilligsentralen og kulturskolen.

Fakta – Kultur	
Årsverk pr. 1.1.13	
• Kommunalsjef og avd.leder allmenn kultur	2
• Biblioteket	6,9
• Kulturskolen	5,2
Antall utlån på bibliotek	68 800
Elever i kulturskolen (elevtallet har økt med 50% på de to siste år)	303
Elever på venteliste i kulturskolen (tallet har vært relativt stabilt de to siste år)	496
Fakta – Idrett	
Årsverk pr 1.1.13 Park-, idrett og friluftliv	5,64
Antall idrettsanlegg: (I tillegg kommer evt. friluftslivsanlegg, ca 29 stk – inkl. småbåthavner)	Ca. 80
Antall km lyssløyper / skiløyper:	8/110
Antall idrettslag:	19
Antall idrettshaller (inkl. de som er registrert som ren gymsal)	16
Besøkende på Folkebadet, snitt pr. mnd:	Ca. 250
Fakta – Næringsutvikling	
Årsverk pr 1.1.13 * (kommunen kjøper tjenester fra Røyken næringsråd)	0
Antall medlemmer næringsråd	220

9.2 UTVIKLINGSTREKK

Kultur:

Det kommunale kulturtilbud speiler Røykensamfunnets kvaliteter, men har også mangler. Utfordringen i en vekstkommune er å kunne balansere de forventninger og krav innbyggerne vil ha til det offentlige kulturtilbudet i årene som kommer. Samfunnsutviklingen i Røyken gir følgende utviklingstrekk:

- Kulturtilbud, offentlig og privat må brukes som motivasjonsfaktor for stedsutvikling i kommunen.
- ”Byer” gir nye krav til uterom, kunst i det offentlige rom , skjøtsel og vedlikehold.
- Det etableres flere kulturnæringer hvor kreative mennesker kan bidra til vekst og utvikling. Kulturnæring forventes å være en av de næringer i verden som vil vokse mest i fremtiden.
- Teknologiutvikling vil gi nye muligheter innen kulturfeltet.
- Kultur og utdanning må kobles tettere, for eksempel må samarbeidet mellom kulturskolene og skolene styrkes.
- Skiftende ungdomskulturer stiller krav til fleksiblitet og nytenkning, særlig når det gjelder kulturareaner og kulturtilbud til ungdom.
- Felles arenaer med samspill mellom offentlig og privat sektor vil øke. Det forutsetter at kommunen er positiv til å bidra med, og stille ressurser tilgjenglig, for nye tilbud og prosjekter.
- Flere innbyggere vil øke trykket på friområdene. Det gir økt behov for utfartsparkering, tilgjenglighet og nye servicebygg.

- Folkehelseperspektivet gjør det tydelig hvilket potensial som ligger i idrett- og friluftsliv; for eksempel reduksjon av inaktivitet.
- Anleggsutvikling må ta høyde for befolkningsvekst. Herunder er det en utfordring at befolkningsveksten i Røyken vil gjøre det nødvendig med arenaer for aktiviteter som i dag ikke finnes i kommunen, både innenfor kultur og idrett. I dag har vi f.eks. ikke hatt flater for is-idrett og svømmeidrett.
- Samfunnet trenger at frivillige i større grad deltar aktivt i å løse samfunnsoppgaver i samarbeid med kommunen.

Næringsutvikling:

På grunn av beliggenhet vil Røyken fortsette å være en av landets største pendlerkommuner, også i årene som kommer. Høy befolkningsvekst gjør at bare det å unngå å øke andelen utpendlere, vil kreve betydelig næringsutvikling.

- Det må avsettes tilstrekkelige og riktige areal for næringsutvikling. Som følge av Røykens geografi og utviklingen i Osloområdet er arealene langs RV23 særlig aktuelle for plasskrevende arbeidsplasser. Kunnskapsbaserte kontorarbeidsplasser er mer naturlig i Slemmestad og langs jernbanen.
- Det må tilrettelegges for å utvide handelstilbudet for å hindre handelslekkasjer.
- Bedre offentlig infrastruktur og kollektivtrafikk er en forutsetning for næringsvekst.

9.3 VISJON

Visjon for kultur:

OPPLEVELSE, SAMSPILL OG UTVIKLING

I visjonen legger en til grunn at Røykensamfunnet skal ha et mangfoldig kultur- og fritidstilbud tilpasset alle alders- og brukergrupper. Vi skal ha et utviklende kultur- og fritidstilbud, som legger til rette for nye aktiviteter i samarbeidet med lag- og foreninger og private aktører. Kommunen skal bidra til at kultur- og fritidsaktiviteter er åpne for alle og er inkluderende uansett kjønn, identitet og bakgrunn.

Visjon for næring:

EN LEVENDE VEKSTKOMMUNE MED GODE OG BALANSERTE TILBUD PÅ ARBEIDSPLASSER, SERVICETILBUD OG GOD INFRASTRUKTUR.

I visjonen legges det opp til at en skal arbeide aktivt med etablering av nye arbeidsplasser basert på kommunens gode bo- og servicetilbud.

9.4 KAPASITETSPÅVIRKERE (UTOVER BEFOLKNINGSØKNING)

Konsekvensen av folkehelseperspektivet, er den viktigste kapasitetspåvirkeren for kultur- og idrettsfeltet, utenom befolkningsutvikling.

9.5 STRATEGIER

Strategi for et allsidig og synlig kultur- og fritidstilbud

- Sikre tilstrekkelige attraktive friluftsareal og anlegg for hele befolkningen.
- Foreta kompetanseheving gjennom dialog og erfaringsutveksling.
- Styrke frivillige organisasjoner.
- Igangsette prosjekter som bidrar til økt aktivitet.
- Knytte sammen skiløypenettet i alle de fire markaområdene.
- Lage bedre utfartsparkering med servicebygg.
- Forsere arbeidet med gang- og sykkelstier i hele kommunen.
- Næringsutvikling må bli eget kapittel ref. kommunebudsjettet.
- Kontorbygg og kontorarbeidsplasser i nærheten av offentlig kommunikasjon.
- Satsing på mini-vinmonopol for å forsterke nærings- og handelsvekst på tettstedene og for å hindre handelslekkasje.
- Tilrettelegge og bistå for alternativ drift på gårdsbruk.

9.6 FOLKEHELSE

- Lage sykkel- tur- og løypekart for å øke mosjonsaktiviteter.
- Bedre offentlig kommunikasjon til ny svømmehall.
- Legge kyststien til stier og grusveier, så nærme kysten som mulig.

Strategien skal bidra til å:

- Øke bruken av arealer og anlegg til kultur, idrett og friluftsliv.
- Styrke det lokale kultur-, idretts- og friluftslivsarbeidet.
- Benytte menneskelige, organisatoriske og økonomiske ressurser best mulig.

Konkrete mål:

Park-, idrett og friluftsliv

Allmenn kultur / Bibliotek / kulturskole / frivilligsentral:

20000 (nå)

- Oppstart av digitalisering av bibliotekutlån
- Spikkestad kulturhus og kirke bygges.

25000

- Nye stillinger for å ivareta kulturproduksjon (som kulturdager og markeringer), samt service / samarbeid med frivillig sektor.
- Offentlig / privat samarbeid om flere kulturtilbud etablert.
- Økt satsing på samarbeid med frivillige ressurser i kommunen.

30000

- Nytt bibliotek inkl. geologisenter og cementmuseum etablert på Slemmestad.
- Et bredere kulturskoletilbud etablert. Slemmestad forblir hovedarena, mens det også gis tilbud i skolens lokaler i Åros, Midtbygda og Spikkestad.

40000

- Utvide (eller nytt) kulturhus i Slemmestad med flere funksjoner en dagens (bedre lyd og lys, akustisk kvalitet, black box scene og lignende)

Strategi for næringsutvikling:

- Nye arbeidsplasser i Spikkestad, Røyken, Slemmestad, Åros og Røyken Næringspark vil bidra til vekst og utvikling i næringslivet.
- Ordningen med næringshage videreføres.

20000 (nå)

- Veiinfrastruktur og kollektivdekning hindrer arbeidsplass etableringer
- Logistikk etableringer Røyken Næringspark
- Hovedvekt på småbedrifter. Få kunnskap/kompetanse bedrifter

25000

- Etablert flere mellomstore bedrifter, butikktilbud utvidet og handelslekasje er redusert
- Kollektivtilbudet forbedret
- Ny Rv 23 mot Drammen er etablert

30000

- 4 storbedrift er etablert (over 100 arbeidsplasser)
- Ny Røykenvei etablert
- Handleslekasje minimal

40000

- Det er et variert og aktivt næringsliv i kommunen
- Arealknapphet på nye næringsareal
- Funksjonelle og gode kollektivløsninger i kommunen

10 FOLKEHELSE - SEKTOROVERGRIPENDE

10.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Dette er et sektorovergripende område, som betyr at kapittelet har føringer for arbeid i alle kommunalavdelinger.

Røyken kommune definerer folkehelse slik det er definert i folkehelseloven; som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. Begrepene dekker folkehelse i et bredt perspektiv, og arbeidet griper inn i de fleste deler av kommunens drift.

10.2 UTVIKLINGSTREKK

Kommunen får økende ansvar for folkehelsen og har ansvar for å utarbeide en helhetlig folkehelseplan. Folkehelse er et svært vidt begrep, og mye relatert til dette inngår i kapittelet for helse og omsorg, men det trekkes også inn i mange andre kommunale områder, som for eksempel kultur, idrett, skole og plansaker.

Studier viser at levevaner og helse ofte følger utdannings- og inntektsnivå. Reduserte sosiale helseforskjeller er et viktig mål i folkehelsearbeidet. Innsats for å gjøre noe med levekår, som arbeid og utdanning, kan bidra til å fremme helse og jevne ut sosiale helseforskjeller. Å forebygge frafall i videregående skole vil fremme helse, fordi det gir større muligheter for jobb og aktiv deltakelse i samfunnet. Mestring og trivsel i grunnskolen legger et godt grunnlag for gjennomføring av videregående skole.

Kommunens innsats mot én risikofaktor kan redusere forekomsten av flere sykdommer. Tiltak mot røyking kan for eksempel redusere forekomsten av sykdommer som hjerte- og karsykdom, KOLS og kreft. På samme måte kan innsats for å fremme fysisk aktivitet påvirke forekomsten av blant annet overvekt, hjerte- og karsykdommer og type 2-diabetes. I tillegg kan fysisk aktivitet fremme trivsel og fysisk og psykisk helse. Forebyggende tiltak kan rettes mot grupper med særlig høy risiko, eller mot befolkningen som helhet. Tiltak for grupper med særlig høy risiko kan være virkningsfulle, men tiltak som rettes mot hele befolkningen kan i mange tilfeller gi større gevinst totalt sett.

Det kan ta mange år før dagens forebyggende innsats gir resultater. Men noen resultater kan også komme raskt. For eksempel har fysisk aktivitet betydning for trivsel og psykisk helse, og røykestopp reduserer risikoen for hjerteinfarkt allerede det første røykfrie året. Et annet eksempel er skadeforebyggende arbeid, som raskt kan gi utslag i form av redusert skadeforekomst. Gjennom utforming av det fysiske miljøet kan kommunen legge til rette for fysisk aktivitet og sosial kontakt mellom mennesker. Ved å planlegge fysiske omgivelser med tanke på helsefremming, kan man bidra til bedre fysisk og psykisk helse i befolkningen. Møteplasser i nærmiljøet kan ha betydning for psykisk helse, og samtidig er det lettere å være fysisk aktiv dersom nærmiljøet er trygt og innbyr til aktivitet. Studier viser at Røyken kommune har en befolkning der mange faktorer taler for god folkehelse, men det er også noen utfordringer, bl.a. viser kartlegginger at:

- Andelen med videregående eller høyere utdanning er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er lavere enn landsgjennomsnittet.
- Andelen uføretrygdede under 45 år er lavere enn landsgjennomsnittet.
- Andelen barn med enslig forsørger er lavere enn i landet som helhet.
- Andelen med psykiske symptomer og lidelser er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Plager og sykdommer knyttet til muskel- og skjelettsystemet ser ut til å være mer utbredt enn landsgjennomsnittet.

Kommunen får økt ansvar for dette området, som følge av samfunnsutvikling og lover. Samtidig er folkehelse et litt flytende begrep, og kommunene vil kunne velge høyst ulike strategier og løsninger.

10.3 KAPASITETSPÅVIRKERE (UTOVER BEFOLKNINGSØKNING)

Samhandlingsreformen og økt andel eldre i befolkningen, vil sammen med nye oppgaver til kommunene øke kravene til strategier og tiltak på folkehelseområdet.

10.4 STRATEGIER

Strategiene må inkorporeres i de ulike kommunalavdelingenes planer og er derfor satt opp sektorvis:

- Helse og omsorg: Det vises til div. punkter under helse og omsorg ang. bla:
    - Folkehelsekoordinator
    - Frisklivssentral
    - Røykenmodellen
    - Helsestasjonstjenesten
    - Psykisk helse
- Skoler og barnehager må ha oppmerksomhet rundt, og drive opplæring i, fysisk fostring og god ernæring.
- Idrett: Det må tilrettelegges for økt fysisk aktivitet gjennom:
    - Frisklivssentral
    - Ny svømmehall
    - Økt tilgjengelighet til marka og bedre skiløyper
- Nye boområder må fremme god folkehelse gjennom å tilrettelegge for:
    - Generell bevegelse i hverdagen
    - Bruk av sykkel i hverdagen
    - Tilgang til idrettsfasiliteter og marka
    - Tilrettelegging for at eldre skal være selvhjulpne

Det tilrettelegges for bedre gang- og sykkelveinett (se tekniske tjenester).

11 TEKNISKE TJENESTER OG BYGGESAK

11.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Området omfatter drift og vedlikehold av kommunale veier, produksjon og distribusjon av vann til befolkningen, renovasjon, brann- og redningstjeneste, samt plan- bygg og oppmåling.

Fakta – tekniske tjenester	
Årsverk pr. 1.1.13	85
Vann, avløp og vei	22
Plan, bygg og oppmåling	19
Brannvesen	24
Renovasjon	20
Mottakere av tekniske tjenester totalt	**20 000***

11.2 UTVIKLINGSTREKK

Kommunale veier.

Det kommunale veinettet er på over 100 km og øker stadig. Veinettet er generelt i relativt dårlig stand, selv om man nå er i gang med å ta igjen etterslepet. Større sammenhengende veistrekninger preges av et stort etterslep når det gjelder vedlikehold og investeringer. Kommunen er i sterk vekst og belastningen på veinettet er gjennomgående langt høyere enn det nettet er dimensjonert for. Dette gjelder både antall og størrelsen på kjøretøyene (tungtrafikk). Både veidekket og grunnforholdene vil i årene som kommer bli utsatt for ytterligere belastning. Samtidig er det visse trekk i klima og værforhold som indikerer at infrastrukturen vil bli utsatt for større klimamessige belastninger. Dertil høyere krav til vedlikehold fra innbyggere og et objektivt ansvar for at infrastrukturen er tilfredsstillende i forhold til sikkerhet og framkommelighet. Følgelig vil kravene til utbygging og vedlikehold øke.

Vann og avløp

Vannforsyningen i kommunen er i landsmålestokk godt over gjennomsnittet, både når det gjelder kvalitet og kapasitet, selv om vi enda har for mye lekkasjer. I årene som kommer vil sterk befolkningsvekst gjøre at kapasiteten må økes for å forebygge vannmangel. Avløpsnettet har behov for større utbedringer og utvikling i årene som kommer. Det er veksten spesielt på Spikkestad og i Slemmestad/Bødalen som krever omfattende bedring av avløps- og drikkevannsnettet.

Renseanlegget på Lahell når snart sin kapasitetsgrense og renseanlegget i Åros har liten kapasitet til å håndtere større variasjoner i vannmengde. Det er spesielt overløp som er en utfordring. I årene som kommer vil strengere krav til rensemetoder og krav til utslipp, i kombinasjon med sterk befolkningsvekst, gjøre at kommunen må foreta utbedringer i både ledningsnett og renseanlegg. Dette vil også forebygge utslipp til fjordene og i vassdragene. Det kan være aktuelt å øke mengden avløpsvann til renseanlegget VEAS på Slemmestad, eventuelt bygge nytt renseanlegg på Lahell.

Renovasjon

Røyken er deleier i Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RfD), som har omtrent 78.000 abonnenter. RfD er en bestillerorganisasjon som setter driften ut til private aktører. RfD har som overordnet målsetting å levere en bærekraftig renovasjonstjeneste basert på avfallsforebygging, ombruk, sortering og gjenvinning av ressursene i avfallet.

Det er et nasjonalt mål at veksten i avfall ikke skal være større enn den økonomiske veksten i Norge (målt som BNP). De siste to årene har imidlertid veksten i avfallsmengden (omregnet i kroner) vært større enn den generelle økonomiske veksten. Veksten i husholdningsavfall er betydelig større enn veksten i næringsavfall.

Nasjonalt og internasjonalt er det en økende forståelse for at overforbruk av naturressurser og energi gir store klimautslipp og bidrar til spredning av miljøgifter. Gjennom en bevisst tilrettelegging av løsninger med god miljøeffekt, er regionen en viktig bidragsyter i forhold til å sikre en bærekraftig utvikling.

Plan, bygg og oppmåling

Antall innbyggere i kommunen vokser med 1-3 % årlig, litt avhengig av tettsted. Det er mange private utbyggere som ønsker å gjennomføre prosjekter i kommunen. Røyken har en framtidsrettet arealplan som tilrettelegger for videre vekst og utvikling av kommunen som en attraktiv bo- og næringskommune. Den sentrale beliggenheten til næringsaksen Kongsberg-Oslo gjør Røyken til attraktivt boområde. Kvaliteter som

nærhet til fjord, skogsområder og kulturlandskapet trekker mange. Dette i sammenheng med gode skoler og barnehager gjør boligetterspørselen stor. I årene som kommer vil befolkningsveksten øke og fordele seg på alle aldersgrupper, men en særlig utfordring er andelen eldre. Kommunen vil særlig måtte prioritere veksten i Slemmestad og Spikkestad og legge opp til høy tetthet rundt sentrale knutepunkter. Særlig viktig er godt busstilbud, flyt i togtrafikken og god båtforbindelse mot Fornebu, Lysaker og Oslo.

For plan- og bygningsmyndighetene er det en stor utfordring at de forvalter et krevende lovverk, som mange innbyggere har liten kompetanse på, og som er vanskelig å formidle til allmenheten. Dette fører til mange konfliktlignende situasjoner.

Det er økende fokus på barn og unges interesser i plansaker. I Røyken ivaretas dette bl.a. av slt-koordinator, samt at skolene innkalles til møte i forbindelse med oppstart av alle reguleringsplaner. Ungdommens kommunestyre involveres i utvalgte utbyggingssaker, i tillegg til at de selv kan fremme saker.

Brann- og redningstjeneste

Røyken kommune har et heltidskasernert brannvesen og ligger således godt over forskriftskravene på dette området. Vurdering av ytterligere bemanning utløses først når kommunen nærmer seg 30.000 innbyggere.

Røyken kommune er en del av IUA Buskerud (Interkommunalt Utvalg mot akutt forurensning). Røykens beredskap er basert på støtte fra IUAs vertsbrannvesen Drammensregionens brannvesen IKS. Røyken har ikke utstyrslager, men det forventes at vi er innsatsressurs ved forurensningsulykker.

RISIKOOMRÅDER

Det er pga. tjenestens karakter valgt å presentere enkelte risikoområder særskilt. Dette er ikke en uttømmende liste, men er kun ment å gi en innsikt i enkelte hovedutfordringer i tjenesten:

Kommunale veier

Flom, utglidning, ras også videre kan bli mer av hverdagen. Veistandarden vil bli lavere med lavt vedlikehold, og vil etter hvert trenge omfattende utbedringer og tungt vedlikehold. Veilysnettet er mange steder gammelt og trenger utskiftning.

Vann og avløp

Vannkapasitetsproblemene ligger noen år fram i tid, men utslipp av kloakk som forurenser bekker, elver og sjøområder/badeplasser, i tillegg til at enkelte husstander opplever kloakk i kjellere og kummer som flommer over, er forhold som må løses i nær framtid.

Plan, bygg og oppmåling

Saksmengde og kompleksitet i sakene er økende, blant annet fordi Røyken er en attraktiv kommune å bosette seg i og utbyggingspresset er stort. Dette gir fare for sene responstider og omdømmetap. Mange innbyggere forventer større grad av kontroll og oppfølging av byggesaker.

Brann- og redningstjeneste

Økt veitrafikk generelt, og særskilt på riksvei 23, vil kunne gi flere utrykninger for brann- og redningstjenesten. Oslofjordtunnelen er en ekstra risikofaktor (Røyken brann og redning er støttestyrke for Follo og Hurum brannvesen).

Det er forventet en økning i antall hendelser forårsaket av ekstremvær. Hendelser og ulykker i forbindelse med vann og sjø må også forventes. Det er mye kystlinje og stor båttrafikk innen kommunens grenser i Oslofjorden og Drammensfjorden .

11.3 VISJON

HJELPSOM OG FORUTSIGBAR.

11.4 KAPASITETSPÅVIRKERE (UTOVER BEFOLKNINGSVEKST)

Følgende forhold vil påvirke tjenestene ut over det som følger befolkningsveksten:

- Utbyggingsmønster og befolkningsvekst stiller krav til god og riktig plan-, oppmålings og byggesakskompetanse. Dette forsterkes av at økt fortetning gir flere konflikter og klagesaker, hvilket fører til behov for økt kvalitet og tidsbruk på saksbehandlingen.
- Behov for ny renseløsning/renseanlegg på Spikkestad.
- Endringer i klima og nedbørsmengde og -hyppighet. Dette vil kunne medføre ras og flom og økt belastning på VA-nettet og stille krav til beredskap.

11.5 STRATEGIER

- Økt fokus på å begrense vanntap for å utsette behov for utbygging av Glitrevannverket med ny vannkilde (felles tiltak med øvrige kommuner tilknyttet vannverket).
- Gjennomføre tiltak knyttet til avløp, for å erstatte anlegg som må fases ut, samt for å takle befolkningsvekst.
- Oppgradere det kommunale veinettet til riktig standard for å håndtere økt trafikkmengde og klimaendringer.
- Sikre gode gang- og sykkelveiforbindelser i kommunen. Herunder:
    - Oppgradere dagens gang- og sykkelveinett og gjøre det sammenhengende.
    - Oppgradere og besørge lys på skoleveier og turveier som er mye brukt i kommunen.
    - Bygge ut sammenhengende gang- og sykkelveistruktur på følgende strekninger:
        - Gang- og sykkelvei Åros – Midtbygda skal sikres i forbindelse med ulike anleggstiltaklangs veien og i samarbeid med vegvesenet.

        - På sikt må gang- og sykkelvei også inn mellom Midtbygda og Slemmestad, samt mellom Nærsnes og Slemmestad.

- Legge bedre til rette for rask og effektiv saksbehandling gjennom:
    - Bedre kommunikasjon med befolkning og utbyggere.
    - Tydeliggjøre for brukerne hvilke krav som faktisk ligger i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter, og hvordan brukerne enklest forholder seg til det.
    - Øke mulighetsrommet for bebyggelse, uten å kreve dispensasjon gjennom å gi mer romslige bestemmelser i kommuneplanens arealdel.

- Kommuneplanens arealdel revideres. Her bygges det på føringer fra samfunnsdelen og de politiske valg som tas ved behandlingen av denne. Det vil i arealdelen bli lagt vekt på å:
    - fortette, redusere transportbehov og lokalisere arbeidsintensiv virksomhet i sentrumsområdene og langs viktige kollektivårer for å redusere transportbehov.
    - bygge og fortette slik at bomiljø sikres ren luft, gode solforhold, lave støynivåer, trygge og trivelige møteplasser, og lett adkomst til friområder og turområder.
    - sikre arealer til barnehager, grunnskoler, idrett, friområder og møteplasser.
    - kartlegge barns bruk av arealene med vekt på lekeområder og sikre og usikre gang-veier til og fra skole og andre aktiviteter.
    - planlegge for å ivareta barn og unges interesser.
    - tilrettelegge nye boområder for mennesker i ulike aldersgrupper, inntektsgrupper, med ulikt funksjonsnivå og med ulik kulturbakgrunn, og motvirke ensidige bomiljø.
    - legge til rette for et mangfoldig boligtilbud.
    - utforme bomiljø og kommunal bygningsmasse etter prinsippene om universell utforming, og jobbe sammen med private utbyggere og andre aktører for å medvirke til at tettestedene er tilgjengelig for alle.
    - utvikle nærmiljøet i tettstedene sammen med innbyggerne, næringslivet og frivillige organisasjoner.
    - videreutvikle metoder som sikrer god kommunikasjon med innbyggerne vedrørende behov, og omfang og standard på planfaglige tjenester.
    - revidere kommuneplanens bestemmelser med tanke på lettere realisering av ordinær boligbygging.
    - legge føringer som ivaretar områder som miljø, landbruk og samferdsel som er omtalt i andre kapitler i samfunnsdelen.

- Øke fokuset på brannvesenets forbyggende rolle gjennom plan- og byggesaker, generell samfunnssikkerhet og tilbud om boligalarmer.

- Avklare muligheter for økt drikkevannsforsyning i tillegg til å tette lekkasjer. Glitre eller andre samarbeidspartnere.

- Ikke avløpsbehandling på Spikkestad.

- Etablere større samarbeid med VEAS og vurdere neste steg v/Lahell. Her bør det samarbeides med andre kommuner.
- Fornyelsestakt på avløpsnettet må opp i minst 4 km pr. år de neste 10 årene for å ta etterslep og øke standard.
- Bedre spyling og resning av drenasjerør og avløpskummer, spesielt i tilknytning til veier.
- Knytte de deler av Røyken som ikke har offentlig avløp til nett med rensing dersom det er kostnadseffektivt.
- Øke vedlikeholdet på kommunale veier.
- Bedre servicenivået på kommunal byggesak.

Når det gjelder utbyggingsmønster og frekvens, vises i tillegg til omtale under de innledende kapitler, samt under kapitler om landbruk og miljø.

12 SAMORDNET AREAL- OG TRANSPORTPLANLEGGING - SEKTOROVERGRIPENDE

12.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Dette er et sektorovergripende område, hvilket vil si at kapittelet har føringer for alle kommunalavdelingers arbeid.

Kommunen har stor anledning til å påvirke samfunnsutviklingen gjennom arealplanlegging. Strategier og veivalg for utbygging av nye boliger, offentlige formål og næring påvirker eksisterende infrastruktur og stiller krav til bygging av ny infrastruktur.

12.2 UTVIKLINGSTREKK

Med en betydelig befolkningsvekst er det nødvendig å sikre en samordning av veivalgene for ny utbygging og veivalg på transportområdet.

Samordnet areal- og transportplanlegging har så langt i hovedsak blitt ivaretatt i arbeidet med kommuneplanens arealdel og mer detaljerte arealplaner. Som utgangspunkt for analyse av kapasitetsbehov på samferdselsområdet har man i hovedsak benyttet tall på overordnet nivå, for eksempel trafikkmengder på riks- og fylkesvegnettet. Der hvor lokale tall har foreligget har dette i noen grad også blitt trukket inn i de overordnede planene.

Det har vært en utfordring for Røyken at fylkesgrenser og vegvesenets planlegging rundt hovedfartsårer har gjort at vi ikke har falt inn under noen av de store samferdselsplanene som er lagt rundt Oslo og Drammen. Konsekvensene tydeliggjøres for eksempel ved at man på østsiden av Oslofjorden har helhetlig planlegging lengre sør, enn vi har hatt muligheten til på vestsiden av fjorden. I de siste årene har kommunen via målrettet innsats blitt langt mer aktive i den regionale transportplanlegging, men vi omfattes f.eks. enda ikke av de såkalte «Oslopakkene», selv om vår befolkning er en stor bruker av disse samferdselsårene.

Økt befolkningsvekst vil utfordre kapasiteter i dagens infrastruktur. De kommunale, fylkeskommunale og statlige veiene i kommunen har i enkelte områder utfordringer i trafikkavvikling. Større veiprosjekt som RV 23 Dagslett –Linnes er i sluttfasen vedrørende planlegging og utbygging i planperioden og vil hjelpe i fht. trafikk vestover. Røykenveien og Slemmestadveien er fylkesveier som går gjennom kommunen i retning Asker og E-18. Kapasiteten på dette veisystemet er i rushtid sprengt. Kollektivtrafikken er vesentlig forbedret ifht. tog med halvtimesavganger, mens buss og båt har utfordringer i forhold til antall avganger og riktige linjer.

Det er i perioden behov for å anlegge flere gang- og sykkelveier, som bidrar til mindre internkjøring og fremmer folkehelsen og trafikksikkerhet.

Dersom man ikke legger opp en utvikling i kommunen som underbygger effektiv kollektivtransport, vil samferdselen i kommunen i praksis bryte sammen.

12.3 STRATEGIER

Hovedtyngden av kommunens yrkesaktive pendler mot Oslo og hovedvegnettet i den retning alt er sprengt. Som en konsekvens av befolkningsveksten må kollektivandelen i kommunen økes vesentlig.

Som følge av dette må kommunen:

- I kommuneplanens arealdel og i øvrige arealplanarbeid:
    - Sikre at utbyggingen konsentreres rundt knutepunkt og kollektivtraseer.
    - Sette av traseer til nye hovedfartsårer samt utvidelser av dagens veinett. Herunder må det også på kritiske steder settes av traseer til fremtidige kollektivfelt.
    - Sette av arealer til innfartsparkeringer.
- Arbeide for at innfartsparkeringer utbygges ved holdeplasser for buss, tog og båt.
- Ha en aktiv rolle i samarbeid med nabokommuner, regionale og statlige myndigheter og organisasjoner knyttet til samferdselstiltak.
- Bruke ressurser på å samarbeide med regionale og nasjonale myndigheter for å løse transportutfordringene. Herunder må særlig jobbes for:
    - Økt bruk av Oslofjorden som transportåre, med bl.a. anløp i Åros
    - Økt frekvens på buss, særlig med fokus på ekspressbusser, samt innføre tiltak for å øke bussens fremkommelighet gjennom Asker.
    - Økt fokus på innfartsparkeringer
- Utnytte betydelig restkapasitet på veinettet ut fra Oslo og på tider av døgnet der det ikke er kø:
    - Etablere flere arbeidsplasser i Røyken.
- Påvirke regionale og statlige aktører til å starte arbeid med en veipakke for Asker, Røyken og Hurum der man må løse:
    - Veitrase inn mot Oslo (ny Røykenvei).

- Oppgradering av fylkesveier mellom tettstedene i regionen.
- Etablerer gang / sykkelvei på utsatte steder langs fylkesveiene.
- Etablere nødvendige kollektivtraseer.

- Sikre gang og sykkelveier (se strategier under punkt 11.5).

Sette av og regulere areal til båtkaier og parkering for økt bruk av hurtigbåt.

Starte regulering av gang- og sykkelveier i prioritert rekkefølge.

Presse på for bedre Røykenvei.

Flere parkeringsplasser i tilknytning til togstasjonene og viktige bussholdeplasser.

13 MILJØ OG KLIMA - SEKTOROVERGRIPENDE

13.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Dette er et såkalt sektorovergripende område hvilket vil si at kapittelet har føringer for alle kommunalavdelingers arbeid.

Kommunen har et betydelig ansvar for tiltak knyttet til miljø og klima. Dette er nedfelt i en rekke lover og forskrifter.

13.2 UTVIKLINGSTREKK

Nedenfor er det en nærmere beskrivelse av to av de større utfordringene som er energi/klima og biologisk mangfold.

Klima og energi

Klimagassutslipp er en vår tids største miljøutfordring. Klimagassutslippene har økt i fire av fem norske kommuner i perioden 1991-2007. Røyken kommune er en typisk bilbasert kommune hvor de fleste reiser foregår med bil. En utfordring framover er å planlegge og bygge mer energivennlig. En konsentrert utbygging nær god kollektivtilgang kan fremme det. Tiltak for å redusere energibruk i bygg er også god økonomi.

Energi- og klimaspørsmål berører alle kommunens oppgaver. Det betyr at kommunen har mange muligheter til å påvirke utviklingen. Gjennom forvaltningen av lov, forskrifter og retningslinjer kan det stilles krav til klimavennlige løsninger ved utbygging, ombygging og rehabiliteringer. Gjennom kommunale tjenester, innkjøp og eiendomsforvaltning kan kommunen legge stor vekt på selv å etablere klimavennlige løsninger. Som samfunnsutvikler kan kommunen arbeide målbevisst for at alle berørte parter i felleskap deltar i arbeidet for å redusere klimatrusselen.

Det viktigste tiltaket for å begrense utslippene fra veitrafikk er å planlegge plassering av bolig og næringsområder, slik at reiseavstanden med bil reduseres, at det finnes gode kollektivtilbud og et godt nett av gang- og sykkelveier.

I tillegg til klimautfordringer skaper den høye andelen biltrafikk også støy som kan påvirke helsen negativt. Tiltak for å redusere støy og lokal luftforurensning er viktig for å bedre bomiljøet, samt folks trivsel og helse.

Ivaretakelse av miljø og biologisk mangfold

Et av de mest sentrale miljøutfordringene nasjonalt og globalt er tap av biologisk mangfold. Røyken kommune forvalter et stort mangfold av arter og naturtyper. Naturmangfoldloven som trådte i kraft 01.07.09 setter klare mål og forvaltningsprinsipper for biologisk mangfold.

Plassering og utforming av utbyggingsområder kan fort komme i konflikt med ønsket om å verne dyrket mark, rekreasjonsområder, kulturminner og biologisk mangfold. Nedbygging og endret arealbruk regnes som den største trusselen mot det biologiske mangfoldet i Norge. Med stort press på arealene er det en sentral utfordring å styre arealbruken på en slik måte at konflikten med målsettingen om å ta vare på biologisk mangfold blir minst mulig.

Grøntstrukturen i tettsteder er viktige som leveområder for planter og dyr og er viktige for folks opplevelse av natur i nærområdet. Over tid har det i Norge vært gjort inngrep i grøntstrukturen, som har ført til reduksjon og fragmentering. Det er en utfordring å bevare en variert og sammenhengende grøntstruktur med tilstrekkelig innslag av "vill natur" til å kunne tjene som leveområder for et naturmangfold i sentrumsområdene. Grønnstrukturen fungerer også som spredningskorridor for mange organismer og det er derfor en særlig utfordring å holde sammenhengen mellom grøntstrukturen innenfor byggeområdet og markaområdene omkring. Også i byggeområder er det viktig å ta vare på biologisk mangfold. Dette kan løses gjennom å ta vare på viktige naturelementer innenfor byggeområder og derved opprettholde økologiske funksjoner.

EU's vanndirektiv setter krav om at alle vannforekomster skal ha god økologisk tilstand innen 2015, der utgangspunktet er vannforekomsten i naturtilstand. Den største utfordringen i de to største elvene i Røyken, Åroselva og Bøbekken, knytter seg til avløpsproblematikk og avrenning fra landbruket.

13.3 STRATEGIER

1. Røyken som vekstkommune, har et særlig ansvar for å sørge for et klimavennlig og energiøkonomisk utbyggingsmønster, samt energieffektive og – riktige løsninger for ny bebyggelse.
    - Tilrettelegging for klimavennlige reisemåter som gang- og sykkelbruk, kollektivtrafikk og gjennomføres som langsiktige infrastrukturtiltak.
    - Energiøkonomisering i offentlig bygningsmasse og anlegg.
    - Et utbyggingsmønster basert på fortetting og høyere utnyttelsesgrad slik at man får økt andel kollektivreisende og mindre miljøbelastninger pr. boenhet.
    - Et transportdempende utbyggingsmønster ved å legge til rette for flere lokale arbeidsplasser.
    - Fremme bruk av jordvarme som oppvarmingskilde.
    - Bygge om kommunale fyringsanlegg til bio-olje.
    - Fremme bygningsmessige løsninger som passivhus, zerohus, plusshus.
2. Alle naturlige vannforekomster skal ha god økologisk tilstand og sterkt modifiserte vannforekomster skal ha godt økologisk potensial.
    - Følge opp med forvaltningsplan for Åroselva.
    - Sanere eldre kloakkløp langs Bøbekken.

3. Arealforvaltning som hindrer tap av biologisk mangfold (arter og naturtyper).
    - Sikre et godt beslutningsgrunnlag ved videre kartlegging og verdisetting av biologisk mangfold og tilrettelegging for effektiv saksbehandling og planlegging.
    - Unngå inngrep i areal som har dokumentert høy verdi for biologisk mangfold, jfr. kartlegging.
    - Hindre oppsplitting av arters leveområder.
    - Opprettholde kvalitetene i kantsonene til sjø og vassdrag.
    - Ta vare på biologiske kvaliteter/restbiotoper og opprettholde viktige økologiske funksjoner i byggeområdene.
4. Opprettholde og utvikle et sammenhengende og variert grøntstruktur i tettstedene.
    - Opprettholde en grøntstruktur med god sammenheng og varierte naturområder og sikre at grønnstrukturen inneholder naturlig vegetasjon.
5. Legge boligområder og hovedfartsårer på en slik måte at befolkningen opplever god kvalitet på sine utomhusarealer, herunder at utomhusarealene ikke har utilfredsstillende støyforhold. Følgende tiltak er særlig viktige:
    - Ny RV23 forbi Spikkestad.
    - Sanering av planoverganger over jernbanen i Hallenskogområdet.
    - Øke bruk av luft-til-luft varmepumper i offentlige bygg dersom jordvarme ikke er tilgjengelig.
    - Rense Hegga for vegetasjon og lage sti langs deler av elva.
    - Ha beredskapslagre for forurensning både ved Drammensfjorden og Oslofjorden.

14 LANDBRUK

14.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Landbruket omfatter mange næringsaktiviteter: jordbruk, skogbruk, reindrift og andre stedbundne aktiviteter basert på landbruksressursene.

Sentrale føringer for landbruket kommer særlig til uttrykk i stortingsmeldingene nr. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken, nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen og nr. 21 (2004-2005) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, samt i Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging.

Overordnede mål for nasjonal politikk på dette feltet er: matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk. Det er særlig landbrukets rolle for matproduksjon som fremheves av offentlige myndigheter. Landbruket skal også bidra til sysselsetting, bosetting og bevaring av kulturlandskapet over hele kommunen. Det er sterke begrensninger på omdisponering av jordbruksarealer.

Kartet under fra Skog og Landskap viser landbrukets ressursfordeling på jord- og skogbruk i Røyken.

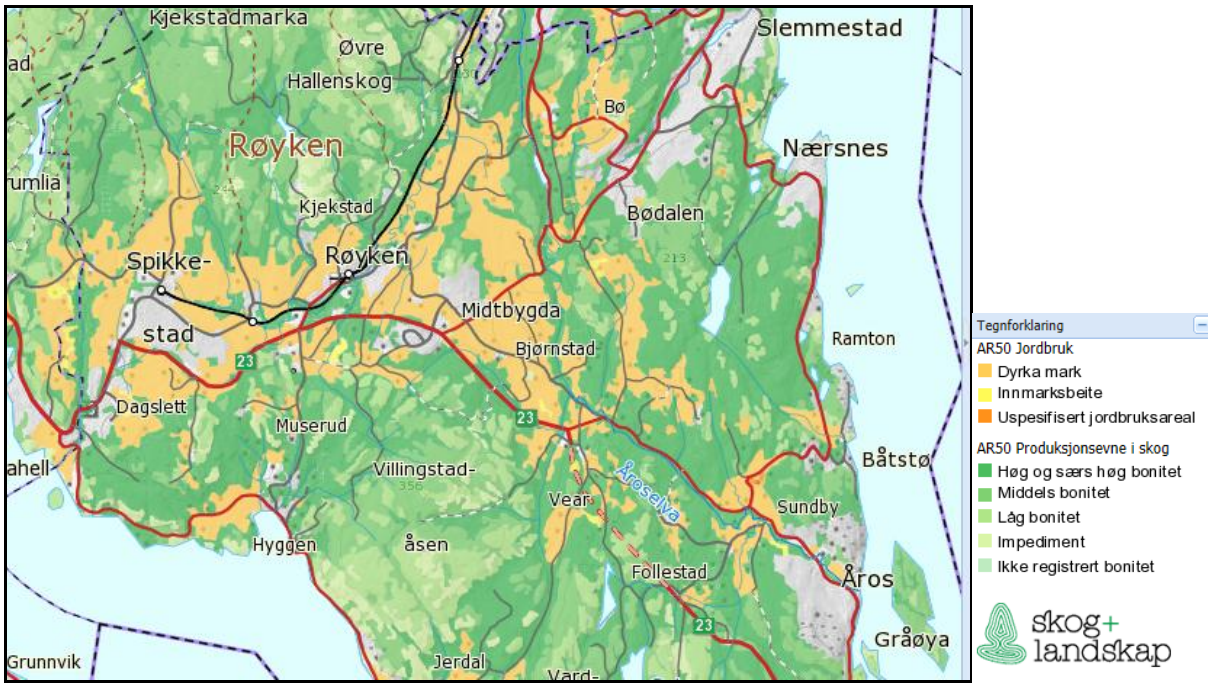

Under vises kartutsnitt som viser jordkvalitet på dyrket mark i Røyken. Det meste av den dyrkede marken har svært god kvalitet. Det er i tillegg valgt å vise mer detaljerte kart for områdene rundt Midtbygda/Røyken og Spikkestad, da man antar at det er her det ligger størst arealkonflikter fremover. I kommuneplanens arealdel må jordvernhensyn her vurderes særlig, og vekst nær disse knutepunkter bør legges slik at det i minst mulig grad berører dyrket mark.

Jordkvalitet
- Svært god jordkvalitet
- God jordkvalitet
- Mindre god jordkvalitet

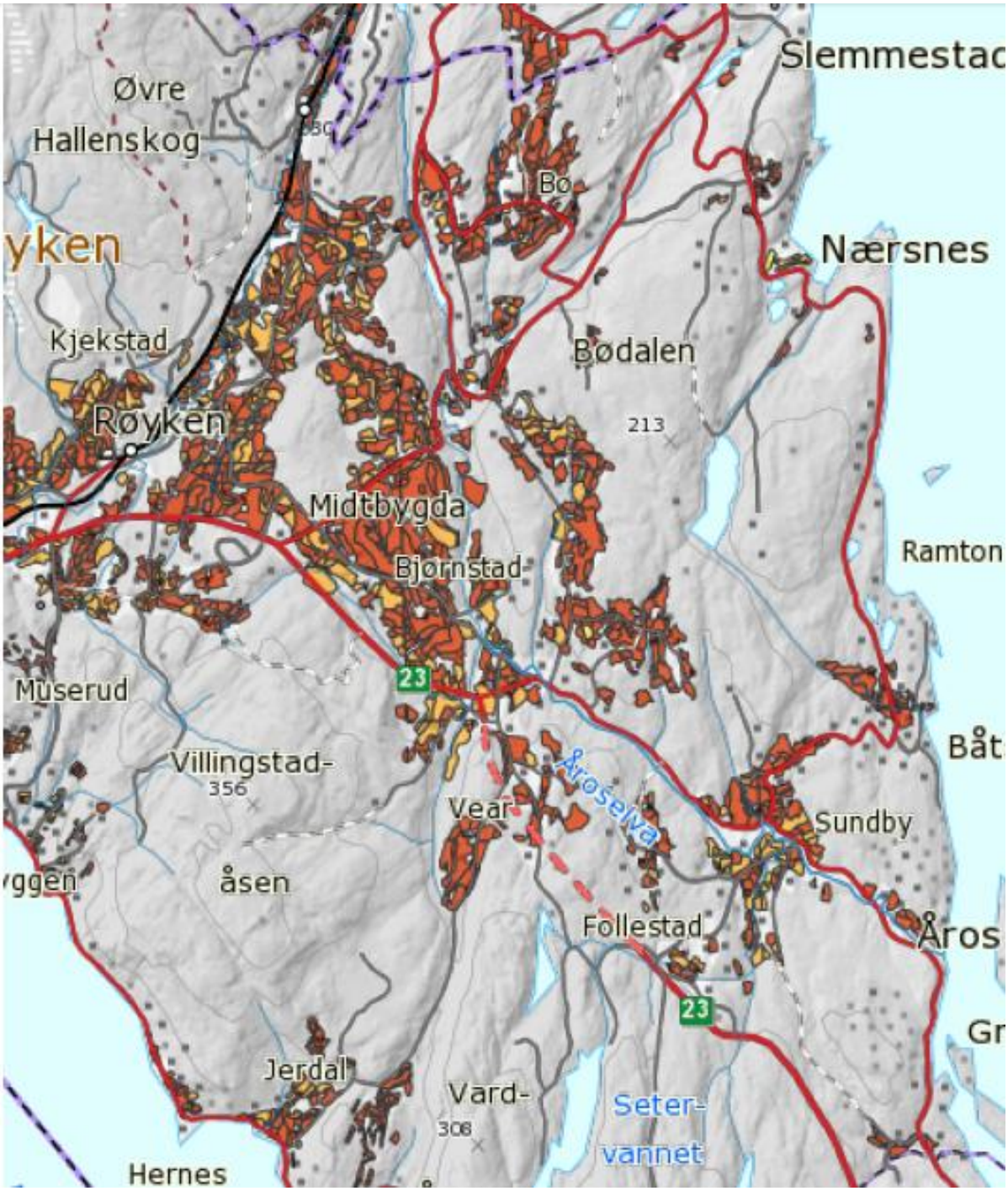
Slemmestad
Øvre
Hallenskog
Bo
yken
Nærsnes
Kjekstad
Bødalen
Røyken
213
Midtbygda
Ramton
Bjørnstad
23
Museruud
Villingstad-
356
Båt
Åroselva
Vear
Sundby
åsen
Follestad
Åros
23
Jerdal
Vard-
308
Seter-
vannet
Hernes

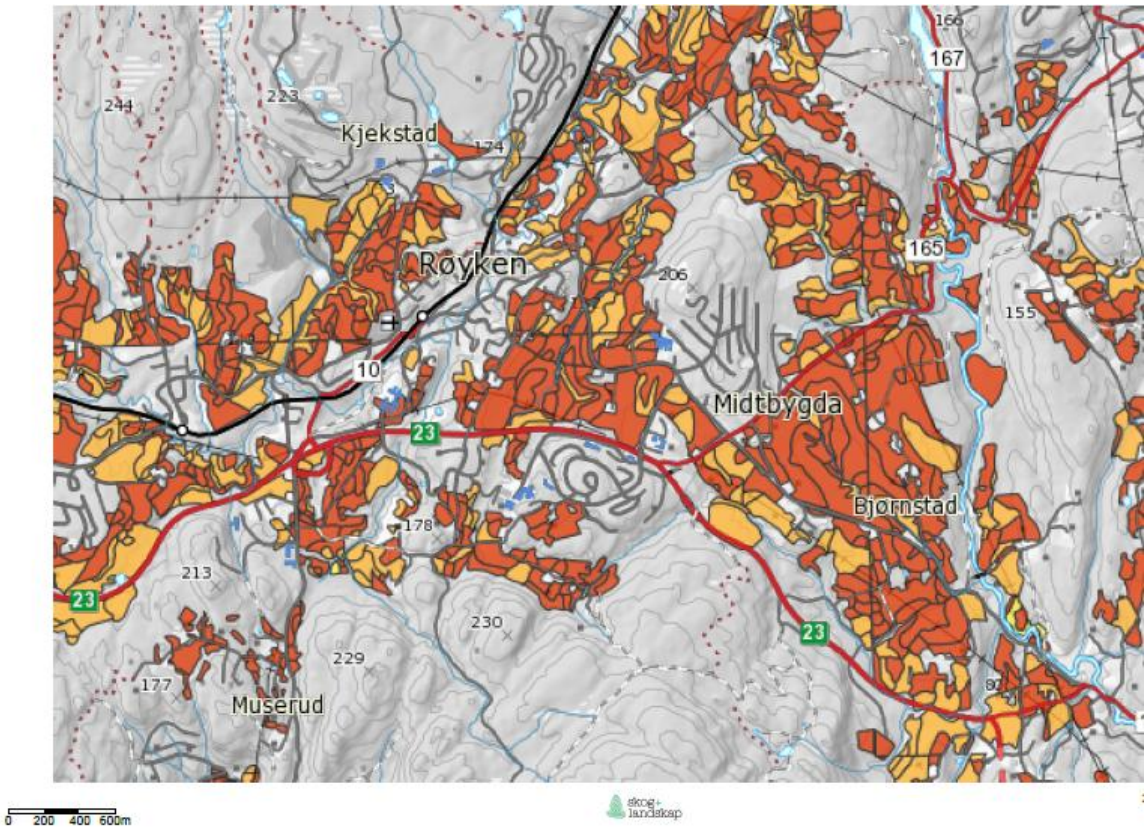
Kjekstad
Røyken
Midtbygda
Bjørnstad
Muserud
10
23
167
165
155
166
244
223
174
206
178
213
230
229
177
0 200 400 600m
skog+ landskap

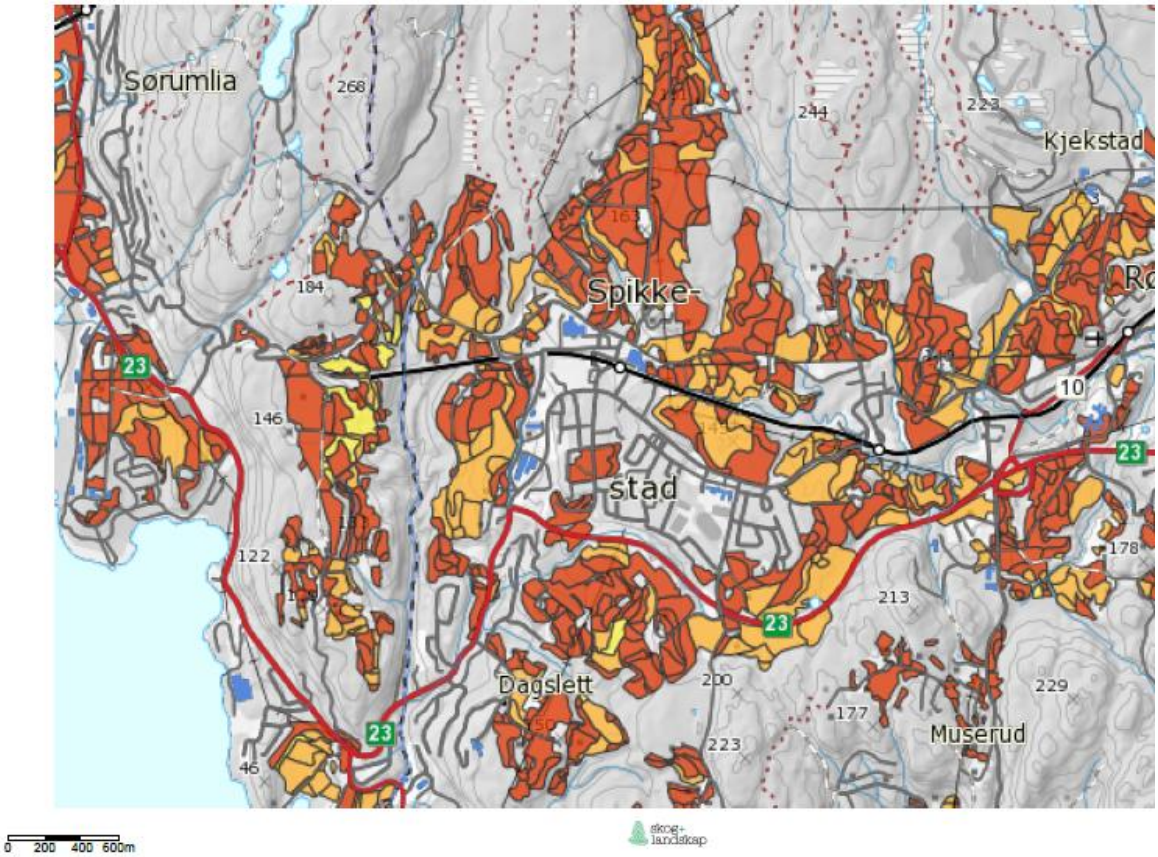
Sørumlia
Kjekstad
Spikke-
stad
Dagslett
Muserud
10
23
268
244
223
184
146
122
178
213
200
229
177
223
46
0 200 400 600m
skog+ landskap

14.2 UTVIKLINGSTREKK

Landbruket i Norge er preget av sterk nedbygging. Dette er over tid en utfordring mhp. nasjonens evne til å levere mat til egen befolkning.

Videre er landbruket i Røyken utfordret av ønske om fradeling av tomter og kårboliger, og at mange grunneiere velger å ikke drive gården selv, men forpakter bort jordene til bønder, som dermed får større enheter.

I følge SSBs tall hadde Røyken i 2010 ca. 14.000 dekar jordbruksareal (i hovedsak fulldyrka jord), det vil si ca. 12 % av kommunens totalareal. Jordbruksarealet var på ca. 15.000 dekar i 2005. Antall jordbruksbedrifter i kommunen har hatt nedgang fra 67 i 2005 til 55 i 2010.

Bebygde og allerede avsatte utbyggingsarealer i Spikkestad og Røyken/Midtbygda er omkranset av verdifulle jordbruksarealer. I Slemmestad og Nærsnes er det få jordbruksarealer. Øvrige tettsteder har gode jordbruksarealer nær eksisterende bebyggelse, men her planlegges lavere vekst.

14.3 STRATEGIER

- Landbruksarealene skal i størst mulig grad opprettholdes, særlig der de er sammenhengende og/eller har høy produksjon.
- Omdisponering av jordbruksarealer kan kun unntaksvis skje, og da i forbindelse med sentrumsutvikling av Spikkestad og Røyken/Midtbygda og eventuelt for å ivareta viktige overordnede samfunnsinteresser (regionale og nasjonale funksjoner).
- Der det utnyttes dyrket mark skal matjorden i størst mulig grad flyttes for å gi økt produksjon på andre områder.

15 SAMFUNNSSIKKERHET - SEKTOROVERGRIPENDE

15.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Dette er et sektorovergripende ansvarsområde som griper inn i flere deler av driften, særlig de ulike tekniske tjenestene inkl. brann og i helse. Kommunen har en beredskapsrådgiver i 20% stilling.

Hensikten med samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunen er å redusere risiko for kriser, og sørge for at kriser som likevel oppstår, håndteres på best mulig måte. Sivilbeskyttelsesloven stiller krav til kommunen både på plansiden og på operativ side. Det skal bl.a. gjennomføres regelmessige risiko- og sårbarhetsanalyser og årlige revideringer av beredskapsplaner.

Kommunen har 3 enheter som arbeider direkte med området i det daglige: Brannvesen, legevakt og kriseteam. Disse er omtalt under egne kapitler.

15.2 UTVIKLINGSTREKK

Sektoren er preget av:

- Økt ekstremvær.

- Økt trusselbilde knyttet til sikkerhet.
- Økt trafikkmengde gjennom kommunen.
- Økt generell fokus på området etter de store samfunnsmessige svakheter som ble avdekket i rapporten om politiets organisering og rapporten etter 22. juli.
- Økt befolkningstetthet øker sårbarhet og konsekvens ved hendelser.

15.3 STRATEGIER

Faktorene som nevnt over innebærer at Røyken må øke arbeidet med samfunnssikkerhet. Beredskapsutvalget videreføres som ansvarlig organ, men samfunnsikkerhetsmål bør også inn i handlingsprogrammet. Strategien synliggjøres slik:

I tillegg må revidering av beredskapsplan inn i kommunens årshjul, slik at denne oppgaven tydeliggjøres.

Se for øvrig strategier under brannvesen, miljø og plan.

16 KRIMINALITETSFOREBYGGING – SEKTOROVERGRIPENDE

16.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Dette er et sektorovergripende område, som vil si at kapittelet har føringer for alle kommunalavdelingers arbeid.

Politiets plikt til å forebygge kriminalitet er lovfestet i politiloven, og kriminalitetsforebygging har tradisjonelt vært forbundet med politiets innsats, situasjonell og fysisk forebygging, og sanksjoner ved lovbrudd.

De siste årene har det vært økt fokus på en bredere forståelse av kriminalitetsforebygging, med større vekt på å forebygge kriminalitet ved å jobbe med sosiale, økonomiske og helsemessige forhold, ved tiltak for ofre for kriminalitet, og trygghetsskapende tiltak.

En nasjonal strategi har vært å innføre samarbeid mellom politi og kommune på både strategisk og operativt nivå, slik som politiråd og slt-modellen (samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak). I Røyken ble slt-modellen vedtatt av kommunestyret som fast ordning i 2004. Politirådet ble etablert i 2008.

Gjennom etablering av slt-modellen og andre tilsvarende tiltak, har de fleste norske kommuner styrket innsatsen for å forebygge at unge blir gjengangere hos politiet, jobbe særlig med unge som bryter loven for første gang, og rette innsats mot barn og unge i risikosonen.

16.2 UTVIKLINGSTREKK

Politiets statistikk fra 2012 viser at det er lite kriminalitet i Røyken, og en nedgang i anmeldte lovbrudd i Buskerud. Særlig er det nedgang i vinningskriminalitet.

Et utviklingstrekk på nasjonalt nivå, viser at det er færre unge lovbrytere, og at noen få unge gjennomfører en stor andel av lovbruddene som begås av unge (under 18 år). Den generelle tendensen, at ungdom som gruppe er mer lovlydige, kan tyde på at den økte satsningen på forebyggende tiltak for barn og unge har effekt, selv om det er vanskelig å påvise direkte sammenhenger. Denne tendensen gjenkjennes lokalt.

Kriminalitetsstatistikken viser at det er en samvarians mellom demografi og kriminalitet, og andre lokale forhold som skiller kommunene fra hverandre. Den eksisterende demografien i Røyken tilsier liten kriminalitet. Røyken har heller ikke typiske problemområder som påvirker kriminalitetsstatistikken, slik som store områder med fritidsboliger og turisme, storbyproblematikk eller transportknutepunkt.

Med vekst, fortetting, økt trafikk/flere transportårer og knutepunkt, og eventuelle endringer i demografi, må Røyken forvente noe endring i kriminalitetsstatistikken. F.eks. kan Røyken bli mer utsatt for mobile vinningskriminelle og økt rekruttering til anti-sosiale miljøer. Vekst og fortetting, særlig utbygging av sentrumsområder, kan også endre alkohol- og rusrelatert kriminalitet, slik som skade på materiell eller personer, og økt tilgjengelighet til illegale rusmidler.

Et annet utviklingstrekk er økt bevissthet både hos politiet og kommunale myndigheter på rekruttering til ekstreme miljøer, og behov for forebygging og beredskap av terroraksjoner rettet mot (f.eks.) skoler.

Helt ferske tall viser at det registreres en ganske høy andel ungdom som eksperimenterer med ulovlige rusmidler. Dette er også ungdom som er med på organiserte aktiviteter, og som man normalt ikke vurderer som risikoutsatte.

16.3 STRATEGIER

Forskning og praksis viser at man får best resultater av å benytte et bredt spekter av strategier og tiltak samtidig og målrettet. Kriminalitetsforebyggende strategier kan bestå i å bruke både sosial forebygging, situasjonell forebygging og fysiske og planmessige grep.

- Fokus på sosio-økonomiske forhold.
- Felles strategier med lokalt politi, gjennom videreføring av politiråd og slt-modellen.
- Kompetanseutvikling og operativt samarbeid om mobil vinningskriminalitet.

- Planmessige og fysiske grep, slik som variert bebyggelse, belysning og boligsosiale strategier.
- Andre trygghetsskapende tiltak, slik som informasjon, kommunikasjon og politi som er synlig i lokalsamfunnet.

Samordnet og målrettet innsats for å følge opp ungdom som bruker ulovlige rusmidler, ved bruk av slt-modellen og Røykenmodellen.

17 POLITISK STYRING OG LEDELSE

17.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Politisk organisering – Røyken kommune

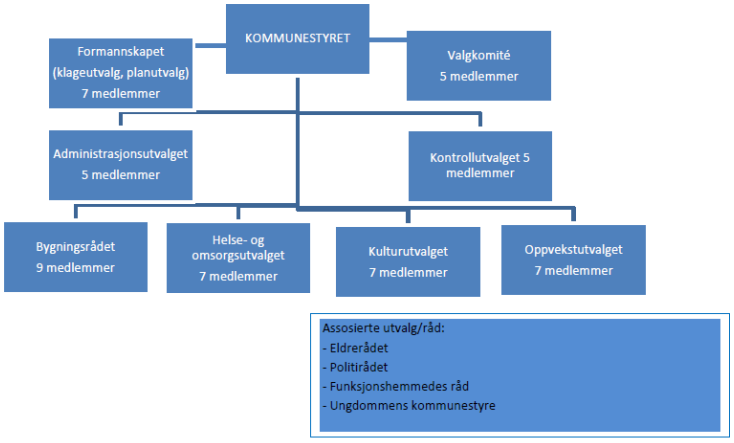

Området omfatter:

- Folkevalgte organer
  - lovfestede
  - opprettet av kommunestyret
- Lovfestede råd
- Politisk sekretariat

17.2 UTVIKLINGSTREKK

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og har stort ansvar for at de politiske og administrative organer i kommunen følger lover og regler og sørger for et godt tjenestetilbud til befolkningen. Stadig flere oppgaver er overført fra stat til kommune, og skal løses innen de budsjettrammer kommunen har. Det er stor kompleksitet i oppgavene, og flere rettigheter blir lovfestet på individnivå. Kommunen har dessuten eierskap i ulike selskaper, og deltar i interkommunale selskaper, råd og samarbeid. Med stor kompleksitet i kommunens arbeid er det viktig at politikere fokuserer på styringsrollen i sitt arbeid og overlater gjennomføringen og ledelsen av dette til administrasjonen. Det er også et fokus på å endre kommunestruktur. Hvordan dette vil slå ut for denne planen og for politisk organisering er ikke vurdert her. Slike vurderinger må gjøres fortløpende i en eventuell endringsprosess.

17.3 VISJON

FOLKEVALGT STYRING, RETTFERDIG BEHANDLING OG EFFEKTIV GJENNOMFØRING.

Folkevalgt styring, rettferdig behandling og effektiv gjennomføring.

17.4 KAPASITETSPÅVIRKERE (UTOVER BEFOLKNINGSØKNING)

- Økonomi.
- Utvidet *delegasjon* fra stat til kommune
- Overføring av *oppgaver* fra stat eller fylkeskommune.
- Organisering av eiendom.
- Organisering av interkommunale selskaper.
- Avklaring mellom politisk ansvar og administrativt ansvar.
- Kommunestyret som arbeidsgiver.

17.5 STRATEGIER

- Jevnlig vurdering av den politiske styringsmodellen, for å sikre at kommunestyret velger den modellen som best samsvarer med de folkevalgtes intensjoner og mål. Vurdering av om organisering og størrelse på kommunale råd og utvalg gir resultatene kommunestyret ønsker.
- Sikre tilstrekkelig gode arbeidsvilkår for de folkevalgte i form av tidsressurs/frikjøp, godtgjøring og andre administrative ytelser.
- Tilstrekkelig kompetanseheving og opplæring for folkevalgte.
- Tilstrekkelig ressurser til stabsfunksjoner og administrasjon av de folkevalgtes virksomhet (politisk sekretariat).

- Kommunestyret må hvert år få fremlagt av administrasjonen en kvalitetsrapport av kommunens tjenester (ledelsens gjennomgang). Denne bør knyttes opp til en ISO standard og måle utførelse av lovpålagte og vedtatte (av kommunestyret) tjenester.

18 ADMINISTRASJON, EIENDOM OG FELLESFUNKSJONER

18.1 BESKRIVELSE AV PROGRAMOMRÅDET

Området omfatter:

- Ledelsen og administrative støttetjenester.
- Kommunens bestillinger knyttet til eiendom (som utføres av REAS).
- Kommunens bestillinger knyttet til IKT, advokattjenester og kemner som alle utføres i interkommunale samarbeid i Drammensregionen.
- Forsikringer, lisenser, telefonikostnader og lignende.
- Kvalitetssystemer. Det må refereres til ISO kvalitetssystem og hvordan dette skal brukes.

Røyken kommune har alle de 4 siste år ligget inne blant landets 20 mest kostnadseffektive kommuner målt i administrasjonskost pr. innbygger.

18.2 UTVIKLINGSTREKK

Kravet til kvalitet og dokumentasjon i administrative prosesser er økende. Dette skyldes økte innbyggerforventninger, mer komplekse regelverk, nye krav fra myndighetene, økt befolkningstetthet (som gir flere konflikter mellom tomteeiere) og stadig økende antall planer. Det kommer også stadig høyere krav om spisskompetanse, særlig knyttet til ulike juridiske tema, kvalitetsarbeid og ikt-systemer.

Økt grad av automatisering kan på den annen side redusere trykket på stabs- og støttefunksjonene, samtidig som det i stor grad vil øke publikums tilfredshet. En større driftsorganisasjon vil samtidig stille stadig mer krav til veiledning og bistand ift. personalledelse og økonomistyring. Det er her verdt å merke seg at antall ansatte i de brukerrettede tjenester vil øke mer en befolkningssnittet pga. økende prosentandel eldre i befolkningen. Røyken har i dag, pga. få eldre, få ansatte pr. innbygger.

Sentrumsutvikling og vekst krever store administrative ressurser. Dette kan fort ta fokus fra en organisasjon som i utgangspunktet er rettet inn mot driftsoppgaver. Det er viktig å sikre at organisasjonen fortsatt ivaretar driftsaspektet, samtidig som utviklingsaspektet blir koordinert.

Under omtales i tillegg særlige utfordringer innen ulike områder der de ikke er dekket av punktene over:

18.2.1 Personal

- Økt andel av befolkningen under 70 år må holdes i jobb. Røyken har jobbet systematisk med redusert sykefravær. Dette krever betydelige administrative ressurser, men er samlet sett kostnadseffektivt.
- Det vil være nødvendig med nye turnusordninger for å sikre tjenestetilbudet i helsesektoren. Lovverket rundt dette er svært tungvint og lite fleksibelt. Dette vil kreve mye ressurser fremover.
- Kravet til dokumentasjon på medarbeideres kompetanse, kjennskap til rutiner og holdninger knyttet til etisk atferd er økende.

18.2.2 IKT

- Økt behov for effektive støttefunksjoner for å takle befolkningsvekst uten tilsvarende årsverksøkning.

- Økte behov for teknologi i pleie og omsorg.
- Økt forventning til automatiserte systemer for å bedre kommunens kommunikasjon med publikum.

18.3 VISJON

FREMOVERLENT, KVALITETSORIENTERT OG EFFEKTIV.

18.4 KAPASITETSPÅVIRKERE (UTOVER BEFOLKNINGSØKNING)

De fleste tjenestene på området har ikke store endrete behov ut over befolkningsvekst, med følgende unntak:

- Øktende grad av rettighetsfesting for enkeltmennesket krever mer saksbehandling.
- Økt kvalitetsfokus/forventning fra innbyggere krever bedre definerte tjenester og raskere / bedre respons.
- Økt behov for ulike ikt-tjenester for å møte innbyggernes krav og ta ut vekst i innbyggere og økte lovkrav uten tilsvarende vekst i administrasjon.

18.5 STRATEGIER

Hovedstrategien er å utvikle administrasjonen gradvis i samsvar med befolkningsøkning slik at vi hele tiden ligger inne blant de 20 mest effektivt administrerte kommuner i landet. Mål om førsteplass på listen er likevel ikke hensiktsmessig da kombinasjonen av tidsbruken rundt kommunens vekst, størrelse og kostnadseffektivitet gjør at vi kan miste kontroll over tjenesteproduksjonen om administrasjonen blir alt for liten. Erfaring viser at dette er langt dyrere for kommunen samlet sett.

Følgende områder omtales særlig:

<u>IKT</u>

- IKT må brukes langt med aktivt for å sikre brukervennlighet, raske responstider og kvalitet i tjenester.
- Nye teknologiske muligheter må fortløpende vurderes og implementeres. Herunder:
    - Rutineoppgaver og arbeidsprosesser må i størst mulig grad automatiseres.
    - Helseteknologi må ha særlig fokus som følge av fremtidig utfordringsbilde.
- Kvalitetsforbedringsprosesser ogikt-løsninger må kobles tett for å optimalisere tjenestetilbudet.
- Personalet må læres seg å ta i bruk alle tilgjengelige verktøy.

<u>Kvalitetsstyring</u>

- Kvalitetsstyring generelt må styrkes og gjennomsyre alle ledd i organisasjonen.
- Politikere og ledelse må ha tydelige og samlede oversikter over vedtak, risiko og status ved ulike sider av driften.
- IKT må brukes langt med aktivt for å sikre kvalitet i tjenester. Dette er særlig knyttet til:
    - Målinger og brukerundersøkelser
    - Presentasjon av ledelsesdata
    - E-læring
    - Avvikshåndtering
    - Dokumentasjon

Eiendom

- Vedlikeholdet av eiendomsmassen må styrkes ytterligere.
- Kommunen og REAS må i større grad samordne seg styringsmessig.

Kvalitetsoppfølgingsrutiner må samordnes slik at eier (kommunestyret) får et riktig helhetsbilde.

19 VEDLEGG

- Befolkningsfremskrivninger (inkl .skoletall)

- Folkehelseprofil